

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

"Semmonen joka huolehtii paljon lapsista" - Päiväkodin lasten ja vanhempien näkemyksiä hyvästä lastentarhanopettajasta

Anttila, Kenna
Kuhmonen, Anu

2015 Otaniemi

Laurea-ammattikorkeakoulu
Otaniemi

”Semmonen joka huolehtii paljon lapsista”
- Päiväkodin lasten ja vanhempien näkemyksiä hyvästä
lastentarhanopettajasta

Kenna Anttila & Anu Kuhmonen
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Huhtikuu, 2015

Anttila, Kenna & Kuhmonen, Anu

"Semmonen joka huolehtii paljon lapsista" - Päiväkodin lasten ja vanhempien näkemyksiä hyvästä lastentarhanopettajasta

Vuosi 2015

Sivumäärä 67

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää millainen on hyvä lastentarhanopettaja päiväkodin lasten ja vanhempien näkökulmasta. Tavoitteena oli tutkia mitä ominaisuuksia hyvältä lastentarhanopettajalta odotetaan ja miten hän toimii työssään. Lisäksi tavoitteena oli tehdä näkyväksi päiväkodin lasten ja vanhempien näkemyksiä hyvästä lastentarhanopettajasta ja näiden näkemysten kautta tuottaa työelämälle tietoa siitä mikä lastentarhanopettajuudessa koetaan hyväksi ja tärkeäksi. Tällä tavoin pyrkimyksenä oli lisätä varhaiskasvatuksen tutkimustietoa sekä varhaiskasvatuksen arviointia ja siten kehittää varhaiskasvatusta ja sen laatua.

Opinnäytetyö on osa VKK-Metro -kehittämishanketta. VKK-Metro on Pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksen kehittämissyksikkö, jonka yhtenä päätavoitteena on kytkeä varhaiskasvatuksen työntekijät osaksi tutkimus- ja kehittämistyötä, ja tällä tavoin vahvistaa varhaiskasvatuksen kehittämistä ja tutkimusta. Tutkimus toteutettiin Helsingin kaupungin varhaiskasvatusviirastoon kuuluvassa Päiväkotiperhosesä, joka on osa päivähoitoyksikköä Majava-Perhonen.

Teoreettiset lähtökohdat rakentuivat päivähoitosta, lastentarhanopettajan ammatista ja kasvattajuudesta. Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimusjoukko koostui Päiväkotiperhosen esiopetusryhmän lapsista ja heidän vanhemmistaan. Aineisto kerättiin teemahaastattelulla 17 lapselta ja kyselylomakkeella 8 vanhemmalta. Teemahaastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin, minkä jälkeen kaikki tutkimuksen materiaali teemoiteltiin teoriaohjaavan sisällönanalyysin mukaisesti.

Tulosten perusteella tärkeimpiä hyvän lastentarhanopettajan ominaisuuksia ovat lempeys ja empaattisuus, jotka ilmenivät sekä lasten että vanhempien näkemyksissä. Vanhemmat pitivät myös luotettavuutta ja koulutusta tärkeinä ominaisuuksina. Lasten mukaan hyvän lastentarhanopettajan toiminta on lasten auttamista, opettamista ja huolehtimista. Vanhemmat näkivät hyvän lastentarhanopettajan toiminnan olevan vuorovaikutteista, ammattitaitoista ja asenteeltaan innostunutta ja motivoitunutta.

Tutkimuksen yhtenä keskeisenä tuloksena voidaan pitää sitä, että päiväkodin lasten ja vanhempien odotukset ja näkemykset hyvästä lastentarhanopettajasta vastasivat monelta osin sitä mitä teorian, varhaiskasvatuksen tavoitteiden ja yleisten vaatimusten perusteella lastentarhanopettajan pätevyyteen kuuluu ja mitä lastentarhanopettajan tehtäviin sisältyy.

Asiasanat: lastentarhanopettaja, päivähoito, varhaiskasvatus, kasvattajuus

Anttila, Kenna & Kuhmonen, Anu

"Someone who takes care of children a lot" - Impressions of good kindergarten teacher from the point of view of kindergarten's children and parents

Year	2015	Pages	67

The purpose of this thesis was to chart what is characteristics for a good kindergarten teacher from the point of view of a kindergarten's children and parents. The aim was to study what is expected of a good kindergarten teacher and how she/he works. The aim was also to visualize the children's and parents' impressions of a good kindergarten teacher and to provide knowledge for working life on topics that are experienced beneficial and important. Thus, the objective was to increase the knowledge and evaluation of early childhood education and develop it and its quality.

The thesis is a part of the VKK-Metro -development project. VKK-Metro is a development unit of early childhood education in the metropolitan area and one of the main aims is to increase study- and development work with the employees of early childhood education and to reinforce the development and research. This study was implemented in Kindergarten Perhonen which belongs to the Department of Early Education and Care of Helsinki City and is also a part of the Majava-Perhonen day care unit.

The theoretical bases consisted of day care, the profession of kindergarten teacher and educating. The thesis is a qualitative study and the study group consisted of children and their parents at a preschool education group. The study material was collected from 17 children with a theme interview and from eight parents with a questionnaire. The theme interviews were recorded and transcribed and thereafter all the material was divided in themes according to the theory-based content analysis.

Based on the results the most important qualities of a good kindergarten teacher are kindness and empathy which arose both in children's and parents' answers. Parents also considered reliability and education as important factors. According to the children a good kindergarten teacher helps, teaches and takes care of the children. Parents found that a good kindergarten teacher is interactive, professional, motivated and has an enthusiastic attitude.

One of the most essential results of this thesis is that the expectations and views of children and parents are similar to the theory, objectives and general requirements of early childhood education and the duties of a kindergarten teacher.

Keywords: kindergarten teacher, day care, early childhood education, educating

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Tutkimuksen taustat.....	9
3	Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat	9
3.1	Päivähoito	9
3.1.1	Varhaiskasvatus	10
3.1.2	Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	10
3.1.3	Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma	11
3.1.4	Päiväkoti Perhosen varhaiskasvatussuunnitelma	12
3.1.5	Lakisääteinen varhaiskasvatuksen henkilöstö	12
3.2	Ammattina lastentarhanopettaja	13
3.2.1	Lastentarhanopettajan kelpoisuus	13
3.2.2	Lastentarhanopettajan koulutus	14
3.2.3	Lastentarhanopettajien sukupuolijakauma	15
3.2.4	Lastentarhanopettajan tehtävät ja vaadittava osaaminen	16
3.2.5	Lastentarhanopettajan tehtäväkuvaus Helsingin kaupungilla	17
3.3	Kasvattajuus	18
3.3.1	Kasvatustyyli	19
3.3.2	Minä kasvattajana	20
3.3.3	Kasvattajan asenteet ja omat varjot	21
3.3.4	Kasvattajan persoonan käyttö ja ammatillisuus	22
3.3.5	Kasvattajan työssäjaksaminen	22
4	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet	23
4.1	Tutkimuksen tarkoitus	24
4.2	Tutkimuksen tavoitteet	24
4.3	Tutkimuskysymykset	24
5	Tutkimuksen toteutus	25
5.1	Tutkimusympäristönä Päiväkoti Perhonen	25
5.2	Tutkimusmenetelmät	25
5.2.1	Kvalitatiivinen tutkimus	25
5.2.2	Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä	26
5.2.3	Kysely aineistonkeruumenetelmänä	27
5.3	Aineiston keruu	27
5.3.1	Tutkimusjoukon valinta	27
5.3.2	Haastattelun toteuttaminen	28
5.3.3	Kyselyn toteuttaminen	29
5.4	Aineiston teemoittelu ja teoriaohjaava sisällönanalyysi	29
6	Tutkimuksen tulokset	30

6.1	Taustatiedot	31
6.2	Käsitys hyvästä.....	31
6.3	Hyvä lastentarhanopettaja	32
6.3.1	Ominaisuudet	32
6.3.2	Toiminta	35
6.3.3	Sukupuoli.....	37
6.3.4	Työuran pituus	38
6.3.5	Lastentarhanopettajan vanhemmuuden merkitys.....	39
6.4	Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajat	40
6.4.1	Hyväksi koettua Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajissa	40
6.4.2	Kehitettävää Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajissa	42
7	Pohdinta	44
7.1	Tulosten pohdinta	44
7.2	Opinnäytetyöprosessi	48
7.3	Tutkimuksen luotettavuus	49
7.4	Tutkimuksen eettisyys	50
7.5	Jatkotutkimusehdotukset	52
	Lähteet	53
	Liitteet	58

1 Johdanto

Opinnäytetyön aihe ”Päiväkodin lasten ja vanhempien näkemyksiä hyvästä lastentarhanopettajasta” syntyi, kun halusimme löytää sellaisen tutkimuskohteen, joka olisi hyödyllinen niin meidän oman oppimisemme ja ammatillisuutemme kannalta kuin myös työelämän tarpeita ajatellen. Selvitettyämme, ettei aiheesta ole juurikaan tehty aiempaa tutkimusta, saimme entistä enemmän syytä lähteä toteuttamaan omaa tutkimustamme. Lisäksi aiheen ajankohtaisuus tarjosi otollisen hetken tutkimuksen toteuttamiselle, sillä uutta varhaiskasvatustalakeia ol- laan parhaillaan valmistelemassa. Uusi varhaiskasvatustalakei on tehnyt näkyväksi keskustelun varhaiskasvatuksen laadusta ja sisällöstä Suomessa. Päivähoidon ja varhaiskasvatuksen laadus- ta puhuttaessa, laadun arvioinnin keskeisimmän päämäärän voidaan nähdä olevan pyrkimys päivähoidon kasvatustoiminnan kehittämiseen ja toiminnan laadun ylläpitämiseen. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 152-153.) Uuden lain tavoitteena onkin taata laadukas ja saa- vutettavissa oleva varhaiskasvatus (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015b). Uuden varhaiskas- vatustalakin on tarkoitus tulla voimaan elokuussa 2015.

Aiheen ajankohtaisuuden lisäksi sen valikoitumiseen vaikutti kiinnostuksemme lasten ja nuor- ten parissa tehtävää työtä kohtaan, mikä onkin luonteva lähtökohta tutkimukselle. Opintom- me sosiaaialalla pätevoittävat meidät lukuisiin sosiaaialan toimiin ja meistä tulee myös kel- poisia lastentarhanopettajan tehtäviin. Näin ollen tutkimus tarjoaa meille arvokasta tietoa omaa ammatillisuuttamme ajatellen.

Aihe on tärkeä myös varhaiskasvatuksen kehittämisen kannalta. Haluamme tämän tutkimuk- sen myötä tehdä näkyväksi päiväkodin lasten ja vanhempien näkemyksiä hyvästä lastentar- hanopettajasta ja näiden näkemysten kautta tuottaa työelämälle tietoa siitä mikä lastentar- hanopettajuudessa koetaan hyväksi ja tärkeäksi. Koemme tämän tiedon olevan oleellista kas- vattajan ammatillisen kehittymisen vuoksi. Ollakseen hyvä lastentarhanopettaja täytyy olla tietoinen myös lasten ja vanhempien lastentarhanopettajan työlle asettamista odotuksista.

Lastentarhanopettajan työssä lapsi on keskiössä - lastentarhanopettaja työskentelee lasten kanssa, lapsia ajatellen ja lapsia varten. Mutta miten lopulta määritellään millainen lasten- tarhanopettajan tulisi olla? Millainen on hyvä lastentarhanopettaja? Jo pelkän hyvän määritte- leminen ei ole lainkaan yksiselitteistä. Hyvä on käsite, jolla voidaan kuvata jotakin myönteis- tä asiaa. Hyvälle on olemassa paljon erilaisia synonyymeja. Hyvän synonyymeina voidaan pi- tää muun muassa laadukasta, korkeatasoista, taitavaa, etevää, miellyttävää ja mukavaa. (Kielikone 2013.)

Luvussa kaksi luodaan lyhyt katsaus tutkimuksen taustoihin. Luvussa kolme esitellään tutki- muksen teoreettiset lähtökohdat, jotka muodostuvat päivähoidosta, lastentarhanopettajan

ammatista ja kasvattajuudesta. Tämän jälkeen luvussa neljä määritellään tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet sekä esitellään tutkimuskysymykset. Viidennessä luvussa perehdytään tutkimuksen toteutukseen esittelemällä tutkimusympäristö, ja käytetyt tutkimusmenetelmät. Samassa yhteydessä myös kerrotaan aineiston keruun toteuttamisesta sekä aineiston teemoittelusta ja analyysistä. Kuudennessa luvussa esitellään tutkimuksen tulokset pääteemojen mukaisesti. Nämä teemat ovat käsitys hyvästä, hyvä lastentarhanopettaja ja Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajat. Lopuksi luvussa seitsemän pohditaan tuloksia, selostetaan opinnäytetyöprosessin vaiheet, tarkastellaan tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä sekä annetaan jatkotutkimusehdotuksia.

2 Tutkimuksen taustat

Opinnäytetyö on osa VKK-Metro -kehittämishanketta. VKK-Metro on Pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksen kehittämissyksikkö, jonka yhtenä päätavoitteena on kytkeä varhaiskasvatuksen työntekijät osaksi tutkimus- ja kehittämistyötä, ja tällä tavoin vahvistaa varhaiskasvatuksen kehittämistä ja tutkimusta. VKK-Metro -hanke muodostuu eri toimijoista, joita ovat Espoon, Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten kunnat, pääkaupunkiseudun osaamiskeskus Socca, Helsingin yliopiston soveltavan kasvatustieteen laitos, ammattikorkeakoulut sekä muut oppilaitokset ja varhaiskasvatuksen toimijat. (Mäkitalo, Ojala, Venninen & Vilpas 2009, 22-23.)

Tutkimuksen työelämäkumppanina on Päiväkoti Perhonen, joka kuuluu päivähoitoyksikkö Majava-Perhoseen ja on osa Helsingin varhaiskasvatusvirastoa (Helsingin kaupunki 2015). Päiväkoti Perhonen sijaitsee Helsingin Veräjämäessä (Päiväkoti Perhosen varhaiskasvatussuunnitelma 2007, 4-6). Päiväkoti Perhoseessa työskentelee neljä lastentarhanopettajaa ja lapsia päiväkodissa on 65 (Akselinmäki 2014).

3 Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat

Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat muodostuvat päivähoidosta, lastentarhanopettajan ammatista ja kasvattajuudesta. Päivähoidon yhteydessä määritellään varhaiskasvatus ja sen sisältö, esitellään varhaiskasvatussuunnitelman perusteet valtakunnallisella tasolla ja varhaiskasvatussuunnitelmat Helsingin kaupungin ja Päiväkoti Perhosen osalta sekä muodostetaan kuva varhaiskasvatuksen henkilöstöstä. Lastentarhanopettajan ammattia käsitellään kelpoisuuden, koulutuksen, sukupuolijakauman, tehtävien ja vaadittavan osaamisen sekä Helsingin kaupungin lastentarhanopettajan tehtäväkuvauksen myötä. Kasvattajuuden teoria koostuu kasvatustyyleistä, kasvattajan minuudesta, kasvattajan asenteista, kasvattajan persoonallisuudesta sekä kasvattajan työssäjaksamisesta.

3.1 Päivähoito

Päivähoito on yhteiskunnan tarjoama lakisääteinen kunnallinen tai yksityinen varhaiskasvatuspalvelu, joka yhdistää alle kouluikäisen lapsen oikeuden varhaiskasvatukseen ja vanhempien oikeuden saada lapselle hoitopaikka. Päivähoitoa säätelee laki lasten päivähoidosta 36/1973. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015.) Opetus- ja kulttuuriministeriö on vastuussa varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalveluiden lainsäädännön valmistelusta, hallinnosta ja ohjauksesta (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015a).

Päivähoitoa järjestetään lain mukaisesti päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015). Kunta on vastuus-

sa siitä, että lasten päivähoitoa on saatavilla kunnan järjestämänä tai valvomana tarvittavassa laajuudessa. Päivähoitoa on mahdollista saada kokopäiväisenä, jolloin hoitoaika on enintään 10 tuntia vuorokaudessa tai osapäiväisenä, jolloin hoitoaika on enintään 5 tuntia vuorokaudessa. Päivähoidosta perittävään maksuun vaikuttavat perheen koko ja tulot sekä lapsen hoitoaika. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015a.) Suomalainen päivähoito rakentuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta (Vilen, Vihunen, Vartiainen, Siven, Neuvonen & Kurvinen. 2006, 186).

3.1.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus kattaa kaiken pikkulapsipedagogiikan varhaislapsuudessa 0-8-vuoden ikäisenä (Vilen ym. 2006, 186; Hujala ym. 2007, 182). Varhaiskasvatus voidaankin määritellä vuorovaikutusprosessiksi, jonka myötä lapsi kasvaa ja oppii toimimaan aktiivisesti. Prosessiin kuuluu muun muassa lapsen omaehtoista, elämyksellistä ja kokemuksellista toimintaa, vertaisryhmäkontakteja muiden lasten kanssa ja aikuisten tavoitteellista ohjausta. (Hujala ym. 2007, 11.) Varhaiskasvatus muodostaa päiväkodin henkilöstön, eritoten lastentarhanopettajien koulutuksen tiedeperustan (Hellström 2010, 256). Varhaiskasvatus koostuu hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta, jota yhteiskunta järjestää, valvoo ja tukee. Varhaiskasvatuksen sisältö on suunnitelmallista ja tavoitteisiin perustuvaa toimintaa, jossa keskeistä on vuorovaikutus, yhteistoiminta ja lapsen omaehtoinen leikki. Olennaisena osana varhaiskasvatukseen kuuluu myös kokonaisvaltainen käsitys lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11.) Lapsen tasapainoisen kehityksen edistämiseksi tarvitaan myös vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten yhteistyötä (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 124).

Varhaiskasvatusta toteutetaan alle kouluikäisten lasten päivähoidossa, mutta varhaiskasvatukseen kuuluu myös alakoululaisten aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta sekä erityistä tukea ja hoitoa tarvitsevien kuntouttava toiminta (Järvinen ym. 2009, 123-124).

3.1.2 Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat varhaiskasvatuksen sisältöä ja toteuttamista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sisällön on luonut Stakesin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämisskeskuksen (nykyisin Terveystieteiden ja hyvinvoinninlaitos) varhaiskasvatuksen asiantuntijatiimi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on toimia valtakunnallisella tasolla pohjana varhaiskasvatuksen toteuttamiselle niin, että varhaiskasvatusta toteutetaan yhdenvertaisesti paikasta riippumatta. Tavoitteena on pyrkiä ohjaamaan varhaiskasvatuksen sisällön

kehittämistä laadun takaamiseksi. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden avulla varhaiskasvatushenkilöstö voi myös lisätä omaa ammatillista tietoisuuttaan varhaiskasvatuksen perusteista ja sisällöstä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet toimivat myös ohjenuorana varhaiskasvatuksen sisällölle ja toimintamuodoille, ja kunnat arvioivatkin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin nojaten oman kuntansa varhaiskasvatuspalveluja. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 7-8.)

Varhaiskasvatuksen tärkeimpänä arvona voidaan pitää lapsuuden itseisarvoa. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että lapsuutta arvostetaan sellaisenaan ja sitä vaalitaan parhaalla mahdollisella tavalla ohjaten lasta kasvamaan ja oppimaan. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on määritelty kolme kasvatuspäämäärää, jotka ohjaavat kasvattajien toimintaa. Ensimmäinen kasvatuspäämäärä on henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistäminen, joka tarkoittaa sitä, että lapsi nähdään yksilönä ja tätä yksilöllisyyttä tulee kunnioittaa kaikessa toiminnassa, jotta lapsi voi toimia ja kehittyä omaan yksilölliseen tapaansa. Toisena kasvatuspäämääränä on vahvistaa niitä käyttäytymistapoja ja toimintamuotoja, joiden myötä toiset otetaan huomioon. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että lapsi oppii ottamaan muut huomioon välittävällä ja myönteisellä otteella. Kolmas päämäärä on itsenäisyyden asteittainen lisääminen eli se, että lapsi oppii huolehtimaan itsestään ja läheisistään ja yhä enemmän tekemään myös itse omaa elämäänsä koskevia päätöksiä ja valintoja. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 13.)

3.1.3 Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma

Kunnat laativat oman varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen suunnitelman valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja valtakunnallisten esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Tästä johtuen kuntien varhaiskasvatussuunnitelmat ovat eroavaisia toisistaan. (Vilen ym. 2006, 197.)

Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa kuvataan keskeisiä periaatteita lasten varhaiskasvatuksesta, kasvatuskumppanuudesta, varhaiskasvatuksen laadun arvioinnista ja osaamisen kehittamisestä. Helsinki on monikulttuurinen ja monipuolisen urbaani varhaiskasvatuksen toimintaympäristö, tarjoten monipuolisia mahdollisuuksia toimipisteiden varhaiskasvatuksen arkeen ja toiminnan kehittämiseen. Varhaiskasvattajan on kuitenkin oltava myös tietoinen kaupunkiympäristön mukanaan tuomista riskeistä. (Helsingin kaupungin sosiaalivirasto 2007, 3.)

Helsingin varhaiskasvatus jaotellaan kolmeen erilaiseen prosessiin, joita ovat hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuus, kasvatuskumppanuus sekä arviointi ja osaamisen kehittäminen. Helsingin varhaiskasvatuksessa tärkeänä pidetään lapsille ominaista toiminnan tapaa, leikkimistä, liikkumista, taiteellista kokemista ja ilmaisemista sekä tutkimista. Kasvattajan yksi tärkeimmistä tehtävistä on rikastaa lasten toimintaa sisällöllisesti ja huolehtia toiminnan

tavoitteellisuudesta. Jokaisen Helsingin varhaiskasvatuksen toimipisteen jatkuvana tehtävänä on myös arvioinnin ja ammatillisen osaamisen kehittäminen. (Helsingin kaupungin sosiaalivirasto 2007, 3.)

3.1.4 Päiväkoti Perhosen varhaiskasvatussuunnitelma

Kunnan yhteistä varhaiskasvatussuunnitelmaa täydentää jokaisen varhaiskasvatusta toteuttavan yksikön oma varhaiskasvatussuunnitelma. Yksikön omassa varhaiskasvatussuunnitelmassa kuvataan kyseisen yksikön toimintaympäristöä, yksikön erityispiirteitä ja painotuksia. (Vilén ym. 2006, 197.) Päiväkodin oma varhaiskasvatussuunnitelma on työyhteisön toimintaa ohjaava asiakirja, joka toimii myös osana päiväkodin uusien työntekijöiden perehtymistä. Toimipistekohtainen suunnitelma antaa myös vanhemmille ja muille yhteistyötahoille tietoa päiväkodin arjesta ja toiminnasta. (Päiväkoti Perhosen varhaiskasvatussuunnitelma 2007, 3.)

Päiväkoti Perhosen toiminta-ajatus on luoda lapsille yhdessä vanhempien kanssa turvallinen ja huoleton lapsuus. Työskentelyä Päiväkoti Perhosesä ohjaavat toimipisteen arvot, jotka ovat tasa-arvo, turvallisuus, inhimillisyys ja yhteisöllisyys. (Päiväkoti Perhosen varhaiskasvatussuunnitelma 2007, 4-5.)

3.1.5 Lakisääteinen varhaiskasvatuksen henkilöstö

Varhaiskasvatuksen henkilöstö muodostuu eri koulutustaustojen ja eri työtehtävien omaavista kasvattajista, jotka yhdessä muodostavat moniammatillisen yhteisön ja perustavat toimintansa yhteisiin arvoihin, päämääriin ja toimintatapoihin (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 16). Nykyisin käytössä olevia varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutus- ja työnimikkeitä voi olla muun muassa lastentarhanopettaja, lastenhoitaja, avustaja ja erityislastentarhanopettaja (Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2014, 17).

Asetus lasten päivähoidosta säätelee kasvattajien määrää päiväkodissa ja kasvattajien määrä on suoraan sidoksissa lasten määrään. Päiväkodin hoito- ja kasvatustehtävissä tulee olla vähintään yksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista annetun asetuksen mukaisen ammatillisen kelpoisuuden täyttävä henkilö, enintään seitsemää kokopäiväisesti hoidossa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden. Edellä mainitun ammatillisen kelpoisuuden omaavia henkilöitä tulee olla vähintään yksi, enintään neljää alle kolmivuotiaasta lasta kohden. Vastaavasti päiväkodissa tulee olla enintään 13 osapäivähoitossa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden vähintään yksi ammatillisen kelpoisuuden täyttävä henkilö. Mikäli päiväkodissa on erityisen hoidon ja kasvatuksen tarpeessa olevia lapsi, on tämä myös otettava huomioon hoidettavien lasten tai kasvattajien lukumäärässä. (Asetus lasten päivähoitosta 2015.)

Vähintään joka kolmannella hoito- ja kasvatustehtävissä toimivalla kasvattajalla on oltava sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoissa annetun asetuksen neljännessä pykälässä säädetty ammatillinen kelpoisuus (lastentarhanopettaja) ja muilla hoito- ja kasvatustehtävissä toimivilla viidennessä pykälässä säädetty ammatillinen kelpoisuus (lastenhoitaja). Kunta voi poiketa suhdeluvuista tilapäisesti. (Kelpoisuuslaki 2015.)

3.2 Ammattina lastentarhanopettaja

Lastentarhanopettaja on henkilö, joka toimii pedagogisena asiantuntijana lasten opetuksen, kasvatuksen ja hoidon suhteen. Lastentarhanopettaja on usein vastuussa tietyn tiimin toiminnasta ja hänellä on myös vastuu niin opetuksen kuin suunnittelunkin osalta. (Järvinen ym. 2009, 95.) Suomessa lastentarhatoiminta on saanut alkunsa jo vuonna 1888, kun Suomeen perustettiin ensimmäinen kansanlastentarha (Järvinen ym. 2009, 86).

Lastentarhanopettajan ammatti rakentuu moninaisista tekijöistä. Näitä tekijöitä ovat laissa määriteltä lastentarhanopettajan kelpoisuus, koulutustausta, sukupuoli sekä lastentarhanopettajalta vaadittavat tehtävät ja osaaminen.

3.2.1 Lastentarhanopettajan kelpoisuus

Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista määrittelee kuka voi toimia lastentarhanopettajana. Lain 7 §:n mukaan lastentarhanopettajan tehtäviin vaaditaan vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto ja siihen sisältyvä lastentarhanopettajan koulutus tai sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyy varhaiskasvatuksen erikoistumisopinnot. Näiden lisäksi lastentarhanopettajan tehtäviin on 15 §:n mukaan pätevä myös henkilö, joka on ennen tämän kyseisen lain voimaantuloa suorittanut opintoasteisen sosiaali- tai terveydenhuoltoalan ammatillisen tutkinnon tai muun kelpoisuuden tuottaneen tutkinnon. (Kelpoisuuslaki 2015.)

Kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneilla tutkintonimikkeenä on kasvatustieteiden kandidaatti tai maisteri ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilla nimikkeenä on sosionomi (amk). Tehtävänimike on kelpoisuuslain mukaisesti lastentarhanopettaja, mutta myös sosiaalikasvattaja nimikettä käytetään. Lastentarhanopettajat työskentelevät yleensä kunnallisessa, yksityisessä tai järjestön ylläpitämässä päiväkodissa tai muissa varhaiskasvatuksen työtehtävissä. (Talentia 2005; Akselinmäki 2014.)

3.2.2 Lastentarhanopettajan koulutus

Suomalaisen päivähoidon laatuun on yhtenä merkittävänä tekijänä vaikuttanut varhaiskasvatuksen ammattilaisten korkea koulutustaso. (Hujala ym. 2007, 152–153.) Varhaiskasvatuksen koulutuspolitiikan kehityslinjoille on ominaista koulutuksien ja tutkintojen moninaisuus ja niihin liittyvä hajanaisuus. Eri koulutukset ja tutkinnot eroavat toisistaan sisällöllisesti suorittamisen tapojen osalta sekä myös sen suhteen minkä tasoisen koulutuksen saa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 17.)

Lastentarhanopettajien koulutus on saanut alkunsa vuonna 1892. Vuonna 1995 lastentarhanopettajien koulutus siirtyi opistoasteisesta koulutuksesta kokonaisuudessaan yliopistoihin, mikä tarkoitti varhaiskasvatuksen akatemisoitumista ja sen myötä alettiin tehdä runsaasti tutkimusta varhaiskasvatukseen liittyen. Tutkimuksen lisääntyessä myös alan kirjallisuus on lisääntynyt. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 17; Kelpoisuuslaki 2015.)

Ammattikorkeakoulujen sosionomikoulutus on saanut alkunsa vasta vuonna 1992. Sosionomi voi toimia lastentarhanopettajan tehtävissä edellyttäen, että on suorittanut vaaditun määrän (60 opintopistettä) varhaiskasvatuksen opintoja. Sosionomien toimiminen lastentarhanopettajina on kuitenkin herättänyt paljon keskustelua, koska sosionomien koulutus ja siitä saatu osaaminen poikkeaa monelta osin yliopistosta valmistuneen lastentarhanopettajan koulutuksesta ja näin ollen viitekehys työskentelylle on erilainen. Lastentarhanopettajilla (kasvatustieteen kandidaatti) koulutuksen teoria pohjautuu kasvatus- ja varhaiskasvatustieteeseen, kun taas sosionomien teoriapohja perustuu sosiaalitieteisiin. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 17.)

Yliopiston lastentarhanopettajakoulutuksen suorittaneiden lastentarhanopettajien vahvuuksia ovat pedagoginen osaaminen, oppimisen tukeminen ja opetussuunnitelmaosaaminen, toiminnan suunnittelu ja ryhmien ohjaus sekä esiopetusosaaminen. Näiden lisäksi yliopiston lastentarhanopettajakoulutus antaa vahvat tiedot lapsen kasvusta ja kehityksestä. (Vesterinen, Kauppinen & Lankoski 2014, 137–138.)

Vastaavasti sosionomikoulutuksen suorittaneiden lastentarhanopettajien vahvuuksia ovat sosiaalipedagoginen osaaminen, vahva kasvatuskumppanuuden toteuttamisen osaaminen, toimintaympäristöosaaminen, työyhteisöosaaminen ja johtamisosaaminen sekä johtamisen ja työn kehittämisen osaaminen. Näiden lisäksi sosionomikoulutus antaa erityisiä valmiuksia perhetyöhön, erilaisten lasten ja perheiden kohtaamiseen sekä tukemiseen kasvun ja kehityksen eri vaiheissa ja erilaisissa elämäntilanteissa. Sosionomikoulutuksen suorittaneiden lastentarhanopettajien vahvuusalueita ovat myös moniammatillinen työote, verkostotoimimisen osaaminen, laaja-alainen ymmärrys varhaiskasvatuksesta osana yhteiskuntaa, päihde- ja mielenter-

veysosaaminen, lastensuojelun ja perhetyön osaaminen sekä sosiologian ja sosiaalipolitiikan osaaminen. (Vesterinen ym. 2014, 137-138.)

Laasonen ja Mikkonen (2012) ovat tutkineet sosionomi-lastentarhanopettajan kehittyvää ammatti-identiteettiä. Tutkimuksessa sosionomi-lastentarhanopettajien puheita leimasi pedagoginen epävarmuus, joka tutkimuksen mukaan voi johtua vertailusta yliopistosta valmistuneisiin lastentarhanopettajiin, ja tämän vertailun nähtiin osaltaan heikentävän sosionomi-lastentarhanopettajien ammatti-identiteettiä. Ammatilliseen identiteettiin nähtiin vaikuttavan myös se, että sosionomit eivät ole vielä toimineet lastentarhanopettajina kovin kauaa, ja näin ollen ammatillinen identiteetti ei vielä ole kovin vahva.

3.2.3 Lastentarhanopettajien sukupuolijakauma

Lastentarhanopettajan ammatissa työskentelee tällä hetkellä noin 10 500 henkilöä, joista päiväkodeissa työskentelevien lastentarhanopettajien osuus on noin 9 200 henkilöä. Akavan vuoden 2006 työmarkkinatutkimuksen mukaan suurin osa lastentarhanopettajista oli naisia ja miehiä oli vain noin neljä prosenttia. (Lastentarhanopettajaliitto 2015.) Vuonna 2015 miespuolisten lastentarhanopettajien määrän alalla työskentelevistä henkilöistä uutisoitiin olevan enää vain 2,9 prosenttia (Helsingin Sanomat 2015). Perinteisesti pienten lasten kasvatusta onkin nähty naisille kuuluvana työnä. Naisten kasvatustavoissa keskeisenä on pidetty erityisesti hellyyttä ja empaattisuutta, jotka on koettu naisille luonteenomaisina piirteinä. (Hellström 2010, 190.)

Useat työnkuvat jakaantuvat sukupuolen mukaan tuottaen näin yhä uudelleen sukupuolistavia käytäntöjä. Lapset tarkkailevat ympäröivää maailmaa, aikuisten toimintaa ja kuuntelevat aikuisten puheita, joiden kautta he oppivat jo hyvin pienenä sukupuolistavan erottelun. Toisista ihmisistä huolehtiminen ja hyvän olon tunteen tuottaminen nähdään feminiinisenä ja naisten uskotaan olevan herkkiä havaitsemaan toisten ihmisten tarpeita. Äitiyden kautta lasten tarpeiden huomioiminen nähdään usein luonnostaan sujuvana asiana naisilta. Vastaavasti miesten nähdään usein tuovan naiselliseen hoivatyöhön jäämäkkyyttä, rakentavuutta, rentoutta ja toiminnallisempaa toimintaa. Yleisessä keskustelussa on ollut esillä miehen mallin puuttuminen päiväkodeista, jota etenkin poikien ajatellaan kaipaavan tukemaan heidän kasvuaan. Huolen perustana on psykologinen oletus, jonka mukaan lapsi tarvitsee kehittyäkseen tasapainoiseksi ihmiseksi naisen sekä miehen mallin. (Ylitapio-Mäntylä 2012, 280-281.)

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulma on ristiriidassa sukupuolistavien käytäntöjen ja ajattelun kanssa. Biologiseen sukupuoliseen ruumiiseen ei ole sidottuna feminiinisyyttä tai maskuliinisuuksi, joten kyse on kasvattajien sukupuolen sijasta kasvattajien ja kasvatuskult-

tuurin sukupuolistavasta luonteesta. Kasvattajien tulisikin pyrkiä purkamaan sukupuoleen liittyviä erotteluja. (Ylitapio-Mäntylä 2012, 281.)

3.2.4 Lastentarhanopettajan tehtävät ja vaadittava osaaminen

Lastentarhanopettajan osaaminen perustuu koulutuksesta ja ammatillisuudesta saatuun tietoon ja kokemukseen. Kasvattajalta vaaditaan sitoutuneisuutta työhön sekä herkkyyttä ja kykyä ottaa lapsen tunteet ja tarpeet huomioon. Kasvattajien tehtävänä on luoda sellainen yhteisö ja ympäristö, jossa lapset voivat kokea yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta niin toisten lasten kuin aikuistenkin kesken. Voidakseen toimia kasvattajana, on omattava kokonaisvaltainen näkemys hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta. Tämän näkemyksen myötä kasvattaja voi toimia työssään niin, että hän jatkuvasti tiedostaa lapsen kasvun ja oppimisen mahdollisuudet. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 16.) Laadukkaan varhaiskasvatuksen edellytyksenä on ammattitaitoinen henkilöstö, joka koostuu vankan ammatillisen osaamisen omaavista työntekijöistä (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11).

Ammatillisuus liittyy niin työntekijän ammatillisuuteen kuin myös käytännön toimintaan. Edellä mainitussa ammatillisuuden voidaan nähdä tarkoittavan työntekijän ammatillista identiteettiä, kuvaa omasta itsestä ja omasta työstä sekä omista taidoista ja vahvuuksista. Ammatillisuudella voidaan tarkoittaa myös sitä käytännön toimintaa, jota tapahtuu jokapäiväisessä työssä ja työn käytännöissä. Ammatillisuus muodostuu koulutuksen ja työkokemuksen kautta, ja siihen liittyy ajattelua, tunteita ja mielikuvia. (Hujala ym. 2007, 97.)

Varhaiskasvatuksen keskeiset sisällöt rakentuvat sisällöllisten orientaatioiden ympärille, joissa on huomioitu lapsen maailma ja kokemukset sekä lapsen ominaiset tavat toimia eli leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen ja luovuus. Sisällöllisiä orientaatioita ovat matemaattinen, luonnontieteellinen, historiallis-yhteiskunnallinen, esteettinen, eettinen ja uskonnollis-katsomuksellinen. Orientaatiot eivät ole varsinaisia oppisisältöjä, joiden suhteen asetettaisiin tavoitteita ja joiden suoritusta arvioitaisiin, vaan tarkoituksena on, että ne toimivat kasvattajan ohjaus- ja työvälineinä käytännön työssä. (Järvinen ym. 2009, 132-137; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 26-27.)

Elina Linnaluoma (2011) on tutkinut lastentarhanopettajan roolia kasvatusyhteisössä sekä lastentarhanopettajien pedagogista vastuuta. Tutkimuksessa lastentarhanopettajat korostivat pedagogista osaamistaan ja siihen liittyvää vastuuta ja edellä mainittuja pidettiin tärkeänä osana lastentarhanopettajan työtä. Tutkimuksessa haastatellut lastentarhanopettajat tekivät selkeän eron lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien työtehtävien välillä niin, että lastenhoitajien tehtävät kattavat enemmänkin perushoidolliset työt, kun taas lastentarhanopettajilla on vastuu nimenomaan pedagogisesta puolesta.

Myös Vanessa Jokinen (2012) on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan lastentarhanopettajien pedagogista vastuuta. Tutkielmassa haastateltujen kahdeksan varhaiskasvatuksen alan työntekijän käsitykset pedagogisen vastuun suhteen vaihtelivat. Vastuun nähtiin merkitsevän niin yhteistä vastuuta, joka jaetaan kaikkien kesken ja taas toisaalta tehtäväkohtaista vastuuta. Haastatellut mielsivät eritoten toiminnan suunnittelun ja asioiden kirjaamisen lastentarhanopettajan vastuulle, jonka nähdään liittyvän pedagogiseen vastuuseen. Pedagoginen vastuu voitiin ajatella liittyvän myös tiimin kanssa työskentelyyn päätöksentekotilanteissa.

3.2.5 Lastentarhanopettajan tehtäväkuvaus Helsingin kaupungilla

Helsingin kaupungin lastentarhanopettajien työlle on olemassa yleiset tehtäväkuvaukset, jotka määrittelevät selkeästi lastentarhanopettajan tärkeimmät työtehtävät, tehtäväkokonaisuudet ja työajan jakaantumisen eri tehtäväalueiden kesken sekä työolosuhteita kuormittavat tekijät (Sosiaalivirasto 2009, 1).

Suurin osa eli 70 prosenttia lastentarhanopettajan työajasta on varhaiskasvatusta. Tämä on hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuus, jossa lastentarhanopettajan tehtävä painottuu kasvatukseen ja opetukseen. Lastentarhanopettajalla on vastuu lapsiryhmän varhaiskasvatuksen kokonaisvaltaisesta suunnittelusta, toteutumisesta ja kehittämisestä päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelman, lasten iän, kehitystason ja tarpeiden mukaisesti, sekä turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi lasten tarpeiden mukaisesti ja yhteistoiminnallisesti. (Sosiaalivirasto 2009, 1.)

Seuraavat 10 prosenttia lastentarhanopettajan työajasta on kasvatuskumppanuutta ja yhteistyötä perheiden kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan ja arvioidaan yhdessä lapsen vanhempien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelmaan sisällytetään tarvittaessa lapsen erityisen tuen suunnitelma ja esiopetusikäisellä lapsella esiopetuksen suunnitelma. Tämän lisäksi lastentarhanopettajan tehtävään sisältyy monimuotoisten yhteistyömuotojen kehittäminen vanhempien kanssa. (Sosiaalivirasto 2009, 1.)

Toiset 10 prosenttia lastentarhanopettajan työajasta on tiimityötä ja moniammatillista yhteistyötä. Lastentarhanopettajan tehtävään sisältyy lapsuuden, lapsen kasvuprosessin ja varhaispedagogiikan asiantuntijuus omassa lapsiryhmässä, työyhteisössä sekä muissa toimijaverkostoissa sekä vastuu moniammatillisen työn toteuttamisesta lapsiryhmässä. (Sosiaalivirasto 2009, 1.)

Viimeiset 10 prosenttia lastentarhanopettajan työajasta on arviointia ja kehittämistä. Lastentarhanopettajan tehtävään sisältyy lapsen ja lapsiryhmän havainnointi ja dokumentointi, toiminnan arviointi ja kehittäminen, varhaiskasvatussuunnitelman sekä työyhteisön toiminnan arviointiin ja kehittämiseen osallistuminen ja oman työn arviointi. (Sosiaalivirasto 2009, 1.)

Lastentarhanopettajan tehtäväkokonaisuuden edellyttämä osaaminen rakentuu laaja-alaisesta sisällöllisestä ja menetelmällisestä varhaiskasvatusosaamisesta. Tähän sisältyy lapsen kehityksen tuntemukseen perustuva taito suunnitella ja toteuttaa kehitystä tukevaa toimintaa erilaisissa ryhmissä ja toimintaympäristöissä, valmiudet toimia varhaiskasvatuksellisia tukitoimia ja erityistä tukea tarvitsevien lasten kanssa, valmiudet monikulttuuriseen työhön monikielisessä ympäristössä, pedagogiseen havainnointiin, dokumentointiin ja arviointiin liittyvä osaaminen sekä esiopetuksen osalta kelpoisuus antaa esiopetusta. (Sosiaalivirasto 2009, 2.)

Lastentarhanopettajan tehtäväkokonaisuuden vaikutukset ja vastuu sisältää lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisen yhdessä lapsen vanhempien kanssa auttaen lasta kasvaan ja kehittymään tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja toiset ihmiset huomioonottavaksi yhteisön jäseneksi. Tämän lisäksi vaikutukset ja vastuu sisältää lapsen kasvua ja kehitystä tukevan, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toiminta- ja oppimisympäristön luomisen, monipuolisen pedagoginen toiminnan ja varhaisen tuen luoden edellytykset hyvälle elämälle ehkäisten syrjäytymistä. Näiden lisäksi lastentarhanopettajalla on myös vastuu varhaiskasvatukseen liittyvien suunnitelmien tekemisestä, toteuttamisesta, seurannasta ja arvioinnista lapsiryhmässä. (Sosiaalivirasto 2009, 2.)

Lastentarhanopettajan tehtäväkokonaisuuden edellyttämät yhteistyötaidot rakentuvat taidosta rakentaa ja pitää yllä varhaiskasvatuksellista vuoropuhelua lasten, perheiden ja työyhteisön kesken, työyhteisöllisistä toimintataidoista eli tiimityön organisoinnista, puheeksi otosta, oman toiminnan vaikutusten tarkastelusta, ammatillisten ongelmien käsittely- ja ratkaisutaidoista ja verkostotyötaidoista. (Sosiaalivirasto 2009, 2.)

Lastentarhanopettajan tehtäväkokonaisuuden työolosuhteet ovat usein henkisesti kuormittavia toimintaympäristön ja tilanteiden jatkuvaan muutokseen sopeutumisen, haastavien asiakastilanteiden sekä melun vuoksi. Työolosuhteet ovat fyysisesti kuormittavia ergonomisten haittatekijöiden sekä äänelle ja kuulolle aiheutuvien rasittavuustekijöiden vuoksi. (Sosiaalivirasto 2009, 3.)

3.3 Kasvattajuus

Kasvattaja on henkilö, joka toimii lapsen niin sanottuna lähikasvattajana. Kasvattaja ei aina välttämättä ole vanhempi, vaan se voi olla myös muu ihminen tai jopa kokonainen yhteisö. Päiväkoti on eräs kasvatusyhteisö. Kasvattaja pyrkii luomaan itsensä ja lapsen välille hyvän kasvatussuhteen, joka muodostuu kunnioittavasta ja luottamuksellisesta vuorovaikutuksesta. (Järvinen ym. 2009, 18-19.) Kasvattajan tehtävänä on myös muun muassa luoda turvallisuutta, havainnoida lasta sekä tukea ja auttaa lasta taitojen ja vahvuuksien karttumisessa (Järvinen ym. 2009, 10).

Kasvatus voidaan määritellä tietoiseksi ja tavoitteelliseksi toiminnaksi, jossa keskeistä on kasvun ohjaaminen, yksilön ominaisuuksien muuttaminen ja persoonallisuuden muotoutuminen. Tavoitteet, sisällöt ja menetelmät liittyen kasvatukseen voivat vaihdella paljon riippuen kasvattajasta. Ammattikasvattajan tietoiseen toimintaan perustuva kasvatustietoisuus tulee esiin kasvattajan toiminnassa ja teoissa. (Järvinen ym. 2009, 18-19.)

Kasvatushenkilöiden koulutus ja karttunut työkokemus luovat tukevan jalansijan päivähoidon kasvatustyölle. Kasvattajat ovat kuitenkin erilaisia ja kasvatustapaan vaikuttavat useat eri tekijät. Näitä tekijöitä ovat persoonalliset ominaisuudet kuten temperamentti, tietotaito kuten vuorovaikutustaidot, karttunut työkokemus, kasvattajan lapsena saama kasvatus ja lapsuuden kokemukset, asenteet, kasvattajan oma ihmiskuva ja kasvatuskäsitykset. Kasvatuksen tärkeimpiä asioita on se, osaako kasvattaja vastata lapsen yksilöllisiin tarpeisiin sopivalla tavalla. (Koivunen 2009, 119.)

3.3.1 Kasvatustyyli

Erilaiset kasvatustyyli voivat olla kasvattajalle tietoisia valintoja, mutta usein ne ilmentävät myös tiedostamatta opittuja tapoja ja käytäntöjä. Kasvatustyyli ilmentävät erilaisia näkemyksiä lapsista ja heidän kyvystään ajatella, toimia ja oppia asioita. Harva kasvattaja edustaa puhtaasti vain yhtä kasvatustyyliä ja käytännössä käytetäänkin yleisimmin useita eri tyyliä samanaikaisesti tai vaihtelevasti eri yhteyksissä. (Karling, Ojanen, Siven, Vihunen & Vilen. 2009, 30.)

Kasvatustyyli on olemassa erilaisia nimityksiä ja kasvatustyyli voidaan jaotella esimerkiksi neljään erilaiseen kasvatustyyliin. Näitä kasvatustyyliä ovat autoritaarinen kasvatus, antaa mennä- kasvatus, lapsijohtoinen kasvatus ja ohjaava kasvatus. Autoritaarinen kasvatus on aikuiskeskeistä ja lasta kontrolloivaa, tällaisen kasvatuksen saaneen lapsen onkin usein vaikea luottaa omaan itseensä ja taitoihinsa. Antaa mennä- kasvatuksessa aikuinen luopuu kasvatusvastuustaan ja kasvatus toimiikin täysin lapsen ehdoilla, jolloin lapsi saattaa kokea turvattomuutta ja hakea rajoja toiminnalleen. Lapsijohtoisessa kasvatuksessa lapsi hallitsee kasvattajiaan, jotka toteuttavat hyvää hyvyttään lapsen kaikki toiveet eikä lapselle näin pääse kehittymään normaalissa elämässä tarvittavaa pettymysten sietokykyä. Ohjaavassa kasvatuksessa kasvattaja luottaa itseensä ja lapseen, kuuntelee ja ymmärtää lasta ohjaten tätä keskusteluiden ja vuorovaikutuksen avulla motivoitumaan toivottuun käytökseen. Ohjaavassa kasvatuksessa lapselle annetaan vastuuta lapsen oman kehityksen mukaisesti. (Karling ym. 2009, 30.)

3.3.2 Minä kasvattajana

Jokainen kasvattaja on omanlaisensa kokonaisuus ominaisuuksia, niin vahvuuksia kuin puutteita. Kasvattajan persoonallisuus on merkittävässä osassa lasten kanssa työskennellessä. Kasvattajan tulisi tiedostaa omat persoonalliset piirteensä voidakseen arvioida ja kehittää persoonallisuuttaan ja omaa minäkäsitystään. Kasvattajan tulisi tuntea omat vuorovaikutustaitonsa, tiedostettava oma oppimiskäsityksensä ja kasvatustyylinsä sekä niiden vaikutus lapseen. Nämä ovat myös edellytyksiä sille, että kasvattaja kykenee rakentavasti arvioimaan lapsen vastaavia taitoja. Kasvattajan omalla toimintatavalla on merkittävä vaikutus lapsen käyttäytymiseen lapsiryhmässä. Kasvattajan rauhallisuus, lapsiin keskittyminen ja hyvä vuorovaikutus muodostavat turvallisen ilmapiirin lapsiryhmään. Vuorovaikutustaitoihin sisältyvät puhumisen lisäksi myös kuunteleminen, kuuleminen, empatiakyky, tilannetaju sekä ymmärtäminen. Kasvattajan levottomuus ja äänekäs puhe lisäävät myös lasten vastaavaa käytöstä. (Koivunen 2009, 122-123.)

Kasvun, kehityksen ja oppimisen kannalta ihanteellista olisi kasvattajien läsnäolo koko ajan lasten toiminnassa. Kasvattajat olisivat jakaneet toiminta-alueet etukäteen ja osallistuisivat lasten mukana kaikkeen toimintaan, myös vapaaseen puuhasteluun kunnioittaen lasten omia valintoja. Kasvattajat olisivat kuitenkin jatkuvasti selvillä mitä lapsiryhmässä tapahtuu. Kasvattajan tulisi kuunnella lasta herkästi, osata ohjata lapsen toimintaa ja houkutella lasta mukaan vaikeaan toimintaan. Kasvattajan tulisi kannustaa ja kehua lasta, puhua rauhallisella äänellä käyttäen lapsen ymmärtämää kieltä. (Koivunen 2009, 123.)

Leena Tahkokallio (2014) on tutkinut väitöskirjassaan lastentarhanopettajan ammatillista kehittymistä havainnointiin perustuvan reflektion avulla. Tutkimuksessa mukana olleet opettajat korostivat ennen kaikkea aikuisen roolia entistä kuuntelevampana ja entistä enemmän lapsille tilaa antavana aikuisena. Tutkimuksen mukaan opettajista kumpuava ammatillisuuden ja asiantuntijuuden kehittäminen liittyy omiin havaintoihin ja on hyvin yksilöstä riippuvaa millaista reflektiota kukin tekee. Reflektion luonne ja laatu riippuvat pitkälti myös henkilön persoonallisista ominaisuuksista sekä kiinnostuksenkohteista. Tutkimus osoitti, että havainnointiin perustuvan lasten kokemusten arvioinnin myötä lastentarhanopettaja voi kokea ammatillisen muutosprosessin, johon liittyy oman toiminnan uudelleen tulkintaa sekä kyseenalaistamista.

Lastentarhanopettajien oman vanhemmuuden merkitystä ja vaikutusta heidän työskentelyynsä on tutkittu ilmeisen niukasti, sillä aiheeseen liittyvää tutkimustietoa ei juurikaan löytynyt. Päiväkodissa tapahtuvan kasvatuksen sukupuolistavien käytäntöjen yhteydessä on kuitenkin todettu, että äitiyden kautta lasten tarpeiden huomioiminen nähdään usein luonnostaan sujuvana asiana naisilta (Ylitapio-Mäntylä 2012, 280). Koivunen (2009, 126) on myös todennut,

että kasvattajien ja heidän perheidensä omat kokemukset luovat ymmärrystä päiväkodin lapsia ja perheitä kohtaan.

3.3.3 Kasvattajan asenteet ja omat varjot

Asenteet ovat opittuja kaavamaisia ajattelutapoja, joiden muuttaminen on haastavaa. Asenteisiin liittyy joko myönteinen tai kielteinen varaus. Kasvattajan asenteet vaikuttavat siihen kuinka hän näkee lapsen ja näin ollen kasvattajan asenteet vaikuttavatkin suuresti vuorovaikutuksen laatuun. Asenteiden muutos vaikuttaa kasvattajan käyttäytymiseen ja lapsen kanssa toimimiseen. Kielteiset asenteet voi muuttaa myönteisiksi arvioimalla omia tunteitaan ja asenteitaan. Kasvattajalla tulisi olla myös suvaitsevaisuutta eli kykyä kohdata, kuunnella ja sietää erilaisuutta. (Koivunen 2009, 124-125.)

Koivusen (2009, 126-127) mukaan kasvattajan roolimalli on usein jonkinlainen yli-ihminen, joka osaa toimia lasten kanssa aina oikein ja on hyvä, pyyteettömästi huolehtiva sekä aina positiivinen. Kasvattajan on tärkeää hyväksyä oma rajallisuutensa ja keskeneräisyytensä, jottei hän hylkää omia varjojaan. Vaikka kasvattajia usein pidetään tavanomaista empaattisempina ihmisinä, ei tämä kuitenkaan pidä paikkansa, vaikka työssään kasvattajat tarvitsevatkin kognitiivista empatiakykyä. Omien varjojen tunnistaminen vahvistaa kasvattajan kykyä kohdata erilaisia tilanteita, tämä tukee myös kasvattajan kykyä käsitellä perheen ja lapsen pahoinvointia ja lisää ymmärrystä perhettä kohtaan sekä vähentää perheiden elämäntapojen arvostelua. Kasvattajan tulee kuitenkin erottaa ymmärtäminen ja hyväksyminen toisistaan, puuttuen perheiden tilanteisiin lapsen edun toteutumiseksi. Koska kasvattajan omat kokemukset ja niihin sidoksissa olevat tunteet vaikuttavat jollain tapaa koko elämän ajan, on kasvattajan hyvä tiedostaa ne ja pohtia omaa ihmisenä kasvamistaan ja kehittymistään. Martti Lindqvist onkin todennut yhden ammattipätevyyden syntyminen edellytyksistä olevan sen, että voi määritellä yksiselitteisesti miten pätevyys saavutetaan.

Marjatta Kalliala on nostanut esiin kolme kasvattajien ammattikiusausta, jotka myös liittyvät kasvattajan omiin varjoihin. Nämä kiusaukset ovat aikuisseuran vastustamaton houkutus, syiden ja selitysten hakeminen itsensä ulkopuolelta ja moraalisten kannanottojen välttäminen. Aikuisseuran vastustamaton houkutus on kasvattajien hakeutumista toisten aikuisten seuraan, kun pitäisi hakeutua lasten puoleen. Houkutus on hyvin yleinen päiväkodeissa. Syiden ja selitysten hakeminen itsensä ulkopuolelta on myös hyvin yleistä päivähoidossa. Tällöin itsearviointin vaikeus estää kritiikin kohdistamisen omaan itseen ja omaan työskentelyyn. Usein selityksenä pidetään liian suurta lapsiryhmää tai ajatellaan, että ei sitä aina voi jaksaa. Moraalisten kannanottojen välttäminen ilmenee, kun kasvattaja ei selkeästi ota kantaa lapsiryhmässä oikean ja väärän sekä hyvän ja pahan erotteluun. Kasvattajan tehtävä on olla luja kallio johon lapset voivat aina luottaa, kiusaamiseen tulee puuttua aina, sääntöjen noudattamista tulee

vaatia, epäoikeudenmukaisesti kohdeltua tulee lohduttaa ja lasten väliset ristiriitatilanteet tulee selvittää. (Koivunen 2009, 127-128.)

Varhaiskasvattajien tunteita ja kokemuksia työstään on tutkittu Ammattikasvattajan kielletyt tunteet -hankkeessa. Tutkimukseen osallistui kokemuksillaan kasvatustyön arjesta yli 200 varhaiskasvatuksen työntekijää eri puolilta Suomea ja heistä enemmistö vastasi kokeneensa työssään haasteellisia tunteita. Tämän tutkimuksen mukaan tärkeimmät syyt kielteisiin tunteisiin kasvatustyössä ovat resurssipula, haastavat lapset ja perheet sekä työyhteisön haasteet. Kasvattajien koulutuksen ei osoitettu vähentävän haasteellisia tunteita, sen sijaan tutkimuksen mukaan korkeammin koulutetut tunsivat haasteelliset tunteet ongelmaksi omassa työssään muita työntekijöitä enemmän. (Oulasmaa & Riihonen 2013, 6-17.)

3.3.4 Kasvattajan persoonan käyttö ja ammatillisuus

Koivunen (2009, 129) toteaa, että usein sanotaan kasvattajan tekevän työtä persoonallaan lasten kanssa työskennellessä ja persoona onkin tärkeä ominaisuus kasvattajan ammatillisen pätevyyden lisäksi. Kasvattajan tulee tuntea itsensä, oma persoonansa, omat varjonsa ja vahvuutensa sekä tiedostaa oman persoonan merkitys työssä. Omaa persoonaa käytettäessä vaarana on kasvattajan ylikuormitus jonka seurauksena voi olla väsymyskierre, mikäli hän ei käytä ammatillisen suojautumisen tapoja. Kasvattajan onkin tärkeää oppia ammatillisuuden ja persoonan käyttämisen oikea rytmi. Rytmissä kasvattajan tulee olla kaikissa tilanteissa oikeassa roolissa. Tämän rytmin löytämiseen ei ole olemassa valmista kaavaa. Kasvattajan ammatillista työtettä ja suhtautumista erilaisiin asioihin kuvastaa kasvattajan kyky erottaa työn haasteet osaksi ammattia ja työntekoa, olemalla suhtautumatta niihin henkilökohtaisesti.

Kasvattajien päivittäin kohtaamat uudet haasteet vaativat hyvää fyysistä ja psyykkistä tietokykyä ja edellyttävät ammatillista työtettä. Muuttuvissa tilanteissa toimiakseen kasvattaja tarvitsee joustavuutta ja kykyä muuttaa suunnitelmia tilanteiden mukaisesti. Onnistuminen tässä vaatii kasvattajalta kehittynyttä tilannetajua ja kykyä reagoida viipymättä sekä toimia tarkoituksenmukaisesti tilanteen vaatimalla tavalla. Kasvattajalta vaaditaan myös sensitiivisyyttä ja herkkyyttä havaita lapsen yksilöllisiä tarpeita sekä ammatillista toimintakykyä näiden tarpeiden tyydyttämiseksi. (Koivunen 2009, 130.)

3.3.5 Kasvattajan työssäjaksaminen

Hyvinvointikyselyissä ja keskusteluissa on noussut esiin päivähoiton työntekijöiden tyytyväisyys omaan työhönsä. Päivähoidon työntekijät näkevät työssään paljon myönteisiä asioita. Päivähoitotyössä on kuitenkin useita väsyttäviä tekijöitä. Väsyttävänä tekijöinä voidaan pitää päiväkotiympäristöstä ja lapsista aiheutuvia kovia ääniä ja korkeaa melutasoa, kuormittavia

työasentoja sekä eniten työntekijöitä kuormittavina tekijöinä pidettäviä psyykkisiä tekijöitä. Psyykkisiä tekijöitä voivat olla huolen tunne, turhautuminen ja myötätuntouupumus. Päivähoidon työntekijät vaativatkin usein itseltään hyvin paljon. (Koivunen 2009, 131-133.)

Koivusen (2009, 136-138) mukaan työssä jaksamista tukee kasvattajan oman perustehtävän selventäminen. Kasvattajan tulee muistaa, että riittää kun hän tekee oman osuutensa hyvin. Ammatillisuutta on hahmottaa oma perustehtävä ja rajata oma työskentely sen sisälle. Kasvattajan on vastattava myös omasta hyvinvoinnistaan jaksaakseen työssään. Työssä jaksaa parhaiten kun työntekijä voi käyttää kykyjään, oppia uutta, kehittyä, tehdä työtä omasta viitekehyksestä käsin, työntekijällä on mahdollisuus menestyä ja päteä, työ on vastuullista ja mielenkiintoista, työsuoritusta arvostetaan ja työstä saa tunnustusta sekä palautetta. Haastavien lasten kanssa jaksamista tukee kasvattajan oma emotionaalinen tasapaino, valmius ja taito luoda hyvä vuorovaikutuksellinen suhde lapseen, huumorintaju, leikkimisen ilo, joustavuus, hyvä tilannetaju ja sietokyky.

Myös Klemelä on todennut, että kyllin hyvä työntekijä tunnustaa oman rajallisuutensa, hyväksyy muiden rajallisuuden, pitää huolta omasta osaamisestaan, arvostaa muiden ammattitaitoa, on omalta osaltaan vastuullinen työpaikan ilmapiiristä, uskaltaa kysyä, oppii erehdyksistään, tuntee arvonsa, osaa joustaa ja taipua taittumatta, ei puukota työkaveria selkään ja arvostaa vapaa-aikaa (Koivunen 2009, 137).

Lastentarhanopettajan ammatillinen kasvu ja kehitys onkin prosessi, joka alkaa ennen ammattiin kouluttautumista ja jatkuu koulutuksen ajan muotoutuen koko työuran aikana. Nykyisin vain koulutuksen aikana tapahtuva ammatillinen kasvu katsotaan riittämättömäksi. Tutkusti on todettu työkokemuksen jossain määrin kompensoivan koulutuksessa mahdollisesti ilmenneitä puutteita. Aloittelevan lastentarhanopettajan toimintaa on verrattu noviisin toimintaan ja kokemuksen lisääntyessä lastentarhanopettaja kehittyy ekspertiksi. Myös jatkuva ammatillinen uusiutuminen on tärkeässä roolissa lastentarhanopettajan työssä. (Hujala ym. 2007, 106-107.)

Lastentarhanopettajien työuran pituutta on tutkittu ilmeisen niukasti, sillä aiheeseen liittyvää tutkimustietoa ei juurikaan löytynyt. Vuonna 2013 on kuitenkin uutisoitu lastentarhanopettajien jäävän eläkkeelle keskimäärin 57-vuotiaina (YLE 2013).

4 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Seuraavassa esitellään tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet, jotka toimivat suuntaviivoina tutkimukselle. Samassa yhteydessä määritellään tutkimuskysymykset, joihin tutkimuksella pyritään vastaamaan.

4.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia millainen on hyvä lastentarhanopettaja päiväkodin lasten ja heidän vanhempiensa näkökulmasta. Pyrkimyksenä on selvittää mitä lastentarhanopettajalta odotetaan - mitkä ominaisuudet, taidot ja kyvyt ovat sellaisia, jotka tekevät lastentarhanopettajasta hyvän. Opinnäytetyön myötä pyritään selvittämään mitä vaaditaan hyvään lastentarhanopettajuuteen ja minkälaisin perustein tämä määritelmä muodostetaan. Tarkoituksena on ensiksi määritellä millainen on hyvä lastentarhanopettaja yleisten ja valtakunnallisten määritelmien ja pätevyysvaatimusten perusteella, ja tämän jälkeen selvittää päiväkodin lasten ja heidän vanhempiensa mielipidettä hyvästä lastentarhanopettajasta.

4.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena on tehdä näkyväksi päiväkodin lasten ja vanhempien näkemyksiä hyvästä lastentarhanopettajasta ja näiden näkemysten kautta tuottaa työelämälle tietoa siitä mikä lastentarhanopettajuudessa koetaan hyväksi ja tärkeäksi. Tällä tavoin pyrkimyksenä on lisätä varhaiskasvatuksen tutkimustietoa sekä varhaiskasvatuksen arviointia ja sitä kautta kehittää varhaiskasvatusta ja sen laatua. Tämä tieto on oleellista myös kasvattajan ammatillisen kehittymisen vuoksi. Myös Piia Roos (2015) on omassa väitöskirjassaan halunnut nostaa lasten ääntä kuuluviin tutkimalla sitä miten lapset kertovat ja millaisena päiväkotiarkea jäsentyy lasten kerronnassa. Roosin yhtenä tavoitteena oli vahvistaa lasten äänen kuulemistä ja vaikuttavuutta varhaiskasvatuksessa sekä tutkimuksen että käytännön tasolla. Lasten kerronnassa ilmeni ystävien ja leikin merkitys, mutta myös aikuiset koettiin tärkeinä. Aikuisten roolina nähtiin ensisijaisesti toiminnan järjestäminen ja järjestyksen ylläpito.

4.3 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tutkimustehtävänä on selvittää millainen on hyvä lastentarhanopettaja päiväkodin lasten ja heidän vanhempiensa näkökulmasta. Tutkimuskysymykset ovat:

- 1) Millainen on hyvä lastentarhanopettaja päiväkodin lasten ja vanhempien näkökulmasta?
 - Mitä ominaisuuksia hyvältä lastentarhanopettajalta odotetaan?
 - Miten hyvä lastentarhanopettaja toimii työssään?

5 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen käytännön toteutus koostui perehtymisestä tutkimusympäristöön ja tutkimusmenetelmiin sekä tutkimuksen aineiston keruusta, teemoittelusta ja teoriaohjaavasta sisällönanalyysistä.

5.1 Tutkimusympäristönä Päiväkoti Perhonen

Tutkimuksen toteutusympäristönä on Helsingin kaupungin varhaiskasvatusvirastoon kuuluva päiväkoti Perhonen. Päiväkoti Perhonen sijoittuu Helsingin pohjoiselle varhaiskasvatusalueelle ja on osa päivähoitoyksikköä Majava-Perhonen. (Helsingin kaupunki 2015.) Päiväkoti Perhonen sijaitsee Helsingin Veräjämäessä. Toiminta-ajatuksena päiväkoti Perhosella on luoda yhdessä vanhempien kanssa lapsille turvallinen ja huoleton lapsuus. (Päiväkoti Perhosen varhaiskasvatussuunnitelma 2007, 4-6.)

Päiväkoti Perhosessa työskentelee työstään ja ammatistaan innostuneita aikuisia, joilla kaikilla on oma tärkeä roolinsa osana lasten hyvää ja turvallista hoitoa, sekä kasvatusta ja opetusta (Varhaiskasvatusvirasto 2014). Työntekijöistä neljä on lastentarhanopettajia, kuusi lastenhoitajia, yksi erityisavustaja, yksi lapsiryhmän avustaja ja yksi päiväkotiapulainen (Akselinmäki 2014).

Päiväkoti Perhosen 65 lasta jakautuu kolmeen lapsiryhmään iän ja kehitystarpeiden mukaisesti. Kiitäjien ryhmään kuuluvat päiväkodin esiopetusryhmäläiset ja 5-vuotiaat lapset omina pienryhminään kahden lastentarhanopettajan, kahden lastenhoitajan kanssa ja yhden erityisavustajan kanssa. Apollojen ryhmään kuuluvat 3-4-vuotiaat lapset sekä yksi lastentarhanopettaja, kaksi lastenhoitajaa sekä lapsiryhmän avustaja, ja Kultasiipien ryhmään kuuluvat alle 3-vuotiaat lapset sekä yksi lastentarhanopettaja ja kaksi lastenhoitajaa. (Varhaiskasvatusvirasto 2014; Akselinmäki 2014.)

5.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmänä on käytetty kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta, jossa aineistonkeruu on suoritettu sekä teemahaastattelulla että kyselylomakkeella.

5.2.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka tarkoituksena on ymmärtää mistä ilmiössä on kyse ja tulkita ilmiötä. Kvalitatiivinen tutkimus keskittyy suppeaan ja harkinnanvaraisesti koottuun näytteeseen, tässä tutkimuksessa Päiväkoti Perhosen esiopetusryhmän

lasten ja heidän vanhempiansa näkökulmaan hyvästä lastentarhanopettajuudesta. Kvalitatiivinen tutkimus vastaa kysymyksiin: Miksi? Miten? Millainen? (Heikkilä 2008, 17.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa teorian ja käytännön suhde on induktio eli käytännöstä teoriiaan. Tutkimuksen ihmiskäsitys on holistinen ja käsitys tiedosta on tulkinnallinen sekä subjektiivinen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa oletuksena on, että muuttujat ovat monimutkaisia, toisiinsa kytkeytyviä, vaikeasti mitattavia ja tieto koostuukin tekstistä. (Kananen 2008, 27-28.)

5.2.2 Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä

Haastattelulla tarkoitetaan henkilökohtaista haastattelua, jossa haastattelija esittää kysymykset suullisesti ja tallentaa haastateltavan vastaukset ylös (Tuomi & Sarajärvi 2013, 73). Haastattelu mahdollistaa suoran kielellisen vuorovaikutuksen tutkittavan kanssa ja yhtenä sen suurimpana etuna aineistoa kerätessä pidetäänkin joustavuutta. Haastattelumenetelmän valintaa voidaan perustella halulla korostaa ihmisen näkemistä tutkimuksessa subjektina, kyseessä on vähän tutkittu tuntematon aihe tai halulla sijoittaa puhe laajempaan kontekstiin. Haastattelumenetelmän valintaan voivat liittyä myös ennakkotieto tutkimuksen aiheen tuottamista monitahoisista vastauksista, halu selventää tai syventää saatavia vastauksia tai tutkia arkoja ja vaikeita asioita. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 204-206.) Haastattelu on aikaa vievää ja vaatii haastattelijalta suunnittelua ja osaamista. Haastateltava voi kokea haastattelutilanteen monin tavoin, pelottavana tai uhkaavana. Taipumus antaa sosiaalisesti hyväksyttäviä vastauksia heikentää haastattelun luotettavuutta. Tärkeää on myös muistaa haastatteluaineiston olevan konteksti- ja tilannesidonnaista. (Hirsjärvi ym. 2013, 206-207.)

Teemahaastattelu on yleinen laadullisissa tutkimuksissa käytetty tiedonkeruumenetelmä, jota käytetään, kun ilmiötä ei tunneta ja tavoitellaan ymmärrystä ilmiöstä (Kananen 2014, 76). Teemahaastattelussa haastattelun aihepiirit eli teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymyksillä ei ole tarkkaa muotoa ja järjestystä (Hirsjärvi ym. 2013, 208). Tutkijalla on oltava ennakkokäsitys ilmiöstä, jonka pohjalta tutkija voi laatia teemahaastattelurungon ennen teemahaastattelun toteuttamista. Tutkijan pyrkimyksenä onkin saada keskustelun avulla ilmiö haltuun ja kasvattaa ymmärrystään haastateltavan avulla. (Kananen 2014, 76-77.)

Esiopetusikäisen lapsen haastattelussa on otettava huomioon lapsen rajoittunut sanavarasto. Suositeltavaa onkin esittää lapselle vain 3-5 sanaisia kysymyksiä käyttäen heille sisällöltään tuttuja sanoja. On myös huomioitava ettei lapsi jaksa vielä keskittyä pitkään yhtäjaksoisesti, ja haastattelun olisikin hyvä olla lyhyt noin 15-20 minuuttia kestävä. Lapsi voi vierastaa haastattelijaa ja tästä johtuen olisikin tärkeää, että lapsi voisi tutustua etukäteen haastatteliin. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 129-130.)

5.2.3 Kysely aineistonkeruumenetelmänä

Kyselyllä tarkoitetaan aineistonkeruumenetelmää, jossa vastaajat itse täyttävät heille annettun kyselylomakkeen joko valvotusti tai kotonaan. Lomakekysely on usein kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmä, mutta sitä on mahdollista käyttää myös kvalitatiivisessa tutkimuksessa. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 73-75.) Kyselytutkimuksen etuna on kerätä laaja tutkimusaineisto. Menetelmä on tehokas ja aikaa sekä vaivannäköä säästävä. (Hirsjärvi ym. 2013, 195.)

Kyselytutkimuksen heikkoutena on kuitenkin aineiston pinnallisuus. Kyselytutkimuksen haittoina voidaan pitää myös sitä, ettei vastaajien suhtautumisen vakavuudesta kyselyyn ole tietoa. Myös vastaajien perehtyneisyys aiheeseen jää usein epäselväksi, vastaamattomien määrä voi olla runsas ja hyvän lomakkeen laatiminen vie paljon aikaa sekä vaatii tutkijalta osaamista. (Hirsjärvi ym. 2013, 195.)

5.3 Aineiston keruu

Yleisimpinä kvalitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelminä pidetään haastattelua, kyselyä, havainnointia ja erilaisiin dokumentteihin perustuvaa tietoa. Aineistonkeruumenetelmiä voidaan hyödyntää vaihtoehtoisesti, rinnakkain tai eri tavoin yhdisteltyinä tutkittavan ongelman ja sen tutkimusresurssien mukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 71.)

Tässä tutkimuksessa aineisto kerättiin Päiväkoti Perhosen esiopetusryhmän lasten vanhemmilta kotiin välitettävällä kyselylomakkeella sekä päiväkodin esiopetusryhmään kuuluvilta lapsilta teemahaastattelun muodossa. Tiedonkeruu toteutettiin lapsilta ja vanhemmilta eri aineistonkeruumenetelmillä, koska haluttiin ottaa huomioon lasten ikätasoinen kehitys ja vanhempien rajallinen ajankäytön mahdollisuus. Lasten teemahaastattelun teemat huomioitiin kuitenkin yhteneviksi vanhempien kyselylomakkeen avointen kysymysten kanssa.

5.3.1 Tutkimusjoukon valinta

Tutkimusjoukoksi valittiin Päiväkoti Perhosen esiopetusryhmän lapset ja heidän vanhempansa. Esiopetus on perusopetuslain mukaisesti järjestettyä suunnitelmallista opetusta ja kasvatusta päivähoitossa tai koulussa lapsen oppivelvollisuuskäyttäjä eli seitsemää ikävuotta edeltävänä vuotena. Esiopetus on pedagoginen käsite ja osa varhaiskasvatusta. (Vilen ym. 2006, 186; Hujala ym. 2007, 182.) Päiväkodissa esiopetuksesta vastaa lastentarhanopettaja. Esiopetuksessa on keskeistä leikinomainen toiminta, jonka myötä opetellaan uusia asioita ja edistetään valmiuksia eri perustietojen ja taitojen suhteen ennen koulun aloittamista. (Järvinen ym. 2009, 138-140.)

Päiväkoti Perhosen esiopetusryhmässä on yhteensä 18 lasta. Tutkimusjoukkoon kuuluvia vanhempia on yhteensä 18 perhettä. (Akselinmäki 2014.) Kaikki esiopetusryhmän lapset ja vanhempineen päädyttiin valitsemaan tutkimusjoukoksi, koska haluttiin ottaa huomioon tutkimukseen osallistumisen aito vapaaehtoisuus ja näin varmistaa tutkittavan aineiston saatavuus ja riittävyys.

Tutkimusjoukon valintaan vaikutti omalta osaltaan myös esiopetusryhmään kuuluvien lasten ikätaso ja kehitys. Esiopetusryhmän lapset ovat iältään 6-7-vuotiaita ja soveltuvat kehitykseltään haastattelututkimuksen toteuttamiseen yksilöhaastatteluna. 6-7-vuotiaan lapsen ajattelutoiminnot kehittyvät ja lapsi kykenee pohtimaan erilaisten ilmiöiden syitä ja seurauksia sekä hyödyntämään mielikuvia. Tässä iässä lapsi myös nauttii uusien asioiden pohtimisesta sekä oivaltamisesta ja muodostaa jo omia mielipiteitä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2015.)

Esiopetusryhmän lasten vanhemmilla taaskin on mahdollisesti jo useamman vuoden kokemus lapsen varhaiskasvatuksesta päiväkodissa ja kasvatuskumppanuudesta erilaisten lastentarhanopettajien kanssa. Tämän vuoksi esiopetusryhmän lasten vanhemmat olivat luonteva valinta tutkimusjoukoksi lastensa ohella.

5.3.2 Haastattelun toteuttaminen

Aineistonkeruu Päiväkoti Perhosen esiopetusryhmän lasten osalta toteutettiin teemahaastattelun muodossa käyttäen haastattelun toteutuksessa yksilöhaastattelua. Teemahaastattelussa apuna käytettiin teemahaastattelurunkoa (Liite 4), jonka yhteyteen oli valmiiksi pohdittu myös teemoihin sopivia mahdollisia apukysymyksiä. Ennen lasten haastatteluja pyydettiin heidän vanhemmiltaan kirjalliset suostumukset haastatteluun lasten kotiin välitettävillä lomakkeilla (Liite 2). Lomakkeet pyydettiin palauttamaan esiopetusryhmän työntekijöille. Vain kirjallisen suostumuksensa antaneiden vanhempien lapsia voitiin haastatella tutkimukseen. Tarkoituksena oli ennen haastatteluiden toteuttamista vierailla esiopetusryhmässä tutustumassa lapsiin ja kertomassa tulevista haastatteluista. Näin oli tarkoitus hieman tutustua lapsiin sekä luoda haastatteluista myös lapsille mukavia kokemuksia. Vierailun yhteydessä ei kuitenkaan tavattu esiopetusryhmän lapsia.

Haastattelut toteutettiin Päiväkoti Perhosessa yhden päivän aikana tammikuussa 2015. Haastattelutilana toimi päiväkodin johtajan työhuone, jonka lattialle oli aseteltu istumatyyny lapselle sekä kummallekin haastattelijalle. Haastattelun alussa jokaiselle lapselle kerrottiin lyhyesti haastattelun tarkoituksesta, haastattelun nauhoittamisesta ja kannustettiin lasta kertomaan oma mielipiteensä aiheesta toteamalla ettei haastattelun teemoihin ja kysymyksiin ole olemassa vain yhtä oikeaa vastausta. Teemahaastatteluissa voitiinkin huomioda lapsia yksilöllisesti haastattelutilanteessa ja luoda heille soveltuva, rennon keskusteleva sekä luon-

teva haastattelutilanne. Haastattelujen pituus vaihteli yksilöllisesti, keskimääräinen haastattelun kesto oli kuitenkin noin kymmenen minuuttia. Haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin aineiston analysointia varten.

5.3.3 Kyselyn toteuttaminen

Aineistonkeruu Päiväkotiperhosen esiopetusryhmän lasten vanhemmilta toteutettiin kyselylomakkeella (Liite 3). Kyselylomake välitettiin vanhemmille päiväkodin kautta yhdessä saatekirjeen (Liite 1) kanssa. Saatekirjeen tarkoituksena oli antaa vanhemmille tietoa tutkimuksesta ja kannustaa mahdollisimman monia vanhempia vastaamaan täysin anonyymiin kyselyyn. Kyselylomake koostui alun muutaman taustakysymyksen lisäksi teemoihin liittyvistä avoimista kysymyksistä. Kyselylomakkeet pyydettiin palauttamaan Päiväkotiperhosen eteiseen asetettuun suljettuun palautuslaatikkoon määräaikaan mennessä. Kyselyyn vastaamiseen oli vanhemmille varattu aikaa kaksi viikkoa, jonka jälkeen palautuslaatikko noudettiin päiväkodilta. Päiväkodin työntekijöiden kanssa sovittiin, että myös mahdolliset myöhässä palautuvat kyselylomakkeet voidaan ottaa vastaan vielä ennen kun aineistoa aletaan käsitellä, mutta kyselylomakkeita ei kuitenkaan palautunut enempää.

5.4 Aineiston teemoittelu ja teoriaohjaava sisällönanalyysi

Tutkimuksen aineiston analyysimenetelmänä käytettiin sisällönanalyysia. Kyseisellä analyysimenetelmällä voidaan etsiä tekstin merkityksiä sekä kuvata dokumenttien sisältöä sanallisesti (Tuomi & Sarajarvi 2013, 104–106). Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisissa tutkimuksissa (Tuomi & Sarajarvi 2013, 91). Kuten pääperiaatteena analyysitavan valinnassa on, oli myös meidän pyrkimyksenä valita juuri sellainen analyysitapa, joka parhaiten toisi vastaukset tutkimuskysymyksiimme (Hirsjärvi ym. 2013, 224). Sisällönanalyysillä voidaan analysoida dokumentteja systemaattisesti sekä objektiivisesti ja se sopii hyvin myös strukturoimattoman aineiston analyysiin. Pyrkimyksenä on saada muodostettua ilmiöstä tiivistetty ja yleinen kuvaus. Kerätty aineisto saadaan sisällönanalyysillä järjestetyksi johtopäätöskien tekemistä varten, tärkeää onkin muistaa tehdä myös mielekkäitä johtopäätöksiä aineiston perusteella. (Tuomi & Sarajarvi 2013, 103.)

Tutkimuksen sisällönanalyysi on toteutettu teoriaohjaavasti. Teoriaohjaava sisällönanalyysi etenee aineiston ehdoilla. Teoriaohjaavassa analyysissa teoreettiset lähtökohdat ovat valmiina, ne on niin sanotusti jo valmiiksi tiedettyjä ilmiön kannalta. (Tuomi & Sarajarvi 2013, 117–119.) Ennen sisällönanalyysiä tutkimuksen aineisto teemoiteltiin. Tutkimuksen pääteemat tuotiin valmiina teoriaan pohjautuen, sen sijaan alateemat syntyivät aineistolähteisistä. Tästä teemoittelusta esimerkki tutkimuksen liitteenä (Liite 5). Alateemat muodostettiin aineistosta kerättyjen yhdistävien tekijöiden mukaisesti, jonka perusteella samoista tekijöistä voitiin

synnyttää olemassa olevaan teoriaan perustuva näkemys teoriaohjaavan sisällönanalyysin mukaisesti. Teemoittelun yhteydessä aineistosta poimittiin tutkimuksen kannalta oleelliset asiat eli tässä tapauksessa hyvää lastentarhanopettajuutta käsittelevä materiaali. Teemoittelulla aineistosta voi nostaa tutkimuskysymysten kannalta keskeisiä teemoja, jolloin on mahdollista tehdä vertailua eri teemojen ilmenemisen suhteen aineistossa. Tutkijan tehtävänä onkin löytää aineistosta kyseenomaisen tutkimuksen kannalta tärkeimmät aiheet. (Eskola & Suoranta 2008, 174-175.)

Teemoittelun jälkeen tutkimus eteni sisällönanalyysiin. Eri teemojen mukaisesti järjestetyt vastaukset esitettiin sitaatteina tulosten yhteydessä ja näitä sitaatteja käytettiin pohdinnan ja tulkinnan pohjana sekä yhdistettynä teoriaan. Eskolan ja Suorannan (2008, 174-175) mukaan sitaattien pelkkä esittely ei itsessään johda syvälliseen analyysiin ja siksi teemoittelun onnistumisen kannalta onkin tärkeää, että sitaatit ja teoria kulkevat käsikädessä ja niihin liitetään myös ajatuksia ja tulkintoja.

Laadullisen aineiston jäsentäminen voi olla haasteellista, koska usein materiaalia ja sitä kautta kirjoittamista riittäisi loputtomiin. Tutkijan voi olla vaikea päättää mikä on kirjoittamisen arvoista ja mitä vastaavasti tulisi jättää pois. Joissakin tapauksissa vain pelkkä haastattelu sellaisenaan voi riittää siihen, että saadaan vastaukset tutkimuskysymyksiin, mutta tällainen raportointi ei kuitenkaan ole lukijan kannalta kovin mielekästä. (Eskola & Suoranta 2008, 179.) Olemme suorittaneet tulosten raportoinnin peilaamalla saatuja tuloksia asetettuihin tutkimuskysymyksiin ja näin olemme pyrkineet hahmottamaan sitä, mitkä asiat ovat juuri tämän tutkimuksen kannalta tärkeitä.

Sitaattien käytön suhteen ei ole olemassa yleispäteviä ohjeita. Toisaalta runsas sitaattien käyttö voi johtaa siihen, että raportoinnista tulee liian laaja ja raskas lukea, mutta toisaalta sitaattien runsas käyttö lisää lukijan mahdollisuuksia arvioida tutkimusta paremmin, kun lukija voi peilata tutkijan tekemiä tuloksia sitaatteihin. (Eskola & Suoranta 2008, 180.) Tässä tutkimuksessa sitaatteja on käytetty runsaasti, koska tutkimuksen yhtenä tavoitteena oli tehdä näkyväksi päiväkodin lasten ja vanhempien näkemyksiä hyvästä lastentarhanopettajasta ja sitaattien runsas käyttö on mahdollistanut tämän.

6 Tutkimuksen tulokset

Seuraavassa esitellään tutkimuksen tulokset, jotka on jaettu pääteemojen mukaisesti omiin osioihinsa. Nämä teemat ovat käsitys hyvästä, hyvä lastentarhanopettaja sekä Päiväkotiperhosen lastentarhanopettajat.

6.1 Taustatiedot

Päiväkoti Perhosen esiopetusryhmän 18 lapsesta 17 osallistui yksilöhaastatteluun. Haastatelluista lapsista kymmenen oli tyttöjä ja seitsemän poikia. Iältään lapset olivat haastattelun aikaan kuusivuotiaita.

Päiväkoti Perhosen esiopetusryhmän lasten vanhemmista kahdeksan palautti kyselylomakkeen täytettynä määräaikaan mennessä. Kyselylomakkeista seitsemän oli naisten täyttämiä ja yksi oli vanhempien yhdessä täyttämä kyselylomake. Vastajat olivat iältään 37-46-vuotiaita ja heidän lastensa hoitosuhde Päiväkoti Perhosessa oli kyselyn aikaan kestänyt lyhimmillään kuusi kuukautta ja pisimmillään yli neljä vuotta.

6.2 Käsitys hyvästä

Lasten haastatteluiden pohjalta määriteltiin lasten käsitys hyvästä. Hyvän määrittely tuntui olevan lapsille haasteellista ja moni lapsista jäikin pohtimaan aihetta pidemmäksi aikaa. Otimme tietoisien riskien valitsemalla hyvän määrittelyn yhdeksi teemoistamme, vaikka kyseessä on abstrakti käsite. Halusimme kuitenkin tuoda esiin lasten käsityksiä hyvästä ja onnistuimme siinä.

Lasten määrittely hyvälle jakaantui selkeästi kolmeen eri teemaan. Nämä teemat ovat tapoja toimia, tunne ja kokemus sekä taitotaso ja osaamisen taso.

Kysyttäessä lapsilta mitä hyvä tarkoittaa liittyi tämä muun muassa toiminnan tapaan. Tapoja toimia oli yhteydessä toisten huomioon ottamiseen, auttamiseen ja kiltteyteen toisia kohtaan sekä tekemisen tulokseen. Eräs lapsista kertoi hyvän olevan kiltteyttä muita kohtaan ja toisen auttamista.

"--se tarkoittaa semmosta, et on kiltti muille, et auttaa toista."

-Haastateltava 11

Lapset käsittivät hyvän myös tunteena ja kokemuksena, kuten tunteena hyvästä ja kivasta sekä tykkäämisen tunteena. Tätä kivaa lapsien tuntui olevan haastava selventää. Yksi lapsista totesi hyvän tarkoittavan sellaista kivaa, jolloin on kiva olla.

"No sellasta kivaa et on niinku kiva olla."

-Haastateltava 3

Lapset yhdistivät hyvän vahvasti taitotasoon ja osaamisen tasoon eli siihen, että on hyvä jossain asiassa. Sanana hyvä oli lapsille tuttu ja he osasivat yhdistää sen tuttuihin asiayhteyksiin, mutta hyvän tarkempi määrittely oli ainakin osalle liian vaikeaa selittää sanallisesti.

”Vaikka et on hyvä juoksemaan tai hyvä pelaamaan jalkapelejä.”

-Haastateltava 4

Vanhempien vastauksien pohjalta määriteltiin vanhempien käsitys hyvästä. Vanhemmat määrittelivät hyvän lapsia laajemmin, mutta myös vanhempien hyvän määritelmässä toistui lasten kanssa yhtenevästi hyvä tapana toimia, tunteena ja kokemuksena sekä osaamisen tasona. Vanhempien vastauksien jaoittelu osoittautui kuitenkin haastavammaksi, koska vanhempien hyvän määrittely jakaantui laajemmin eri suuntiin. Useampi vanhemmista totesi hyvän olevan jokaisen ihmisen oma subjektiivinen kokemus.

”Jokaisen ihmisen oma riittävä.”

- Vastaaja 6

Vanhempien hyvän määritelmässä toistui toiminnan tapana taitavuus ja laadukkuus sekä luotettavuus. Lasten määritelmässä luotettavuutta ei mainittu olleenkaan. Vanhemmat kuvailivat hyvää tavoitteena, vaatimustason täyttymisenä ja toivottavana tilana. Lisäksi vanhemmat totesivat hyvän olevan toiminnan lisäksi myös tunne hyvästä.

”-- kokee toivottavaksi asiaksi.”

- Vastaaja 5

6.3 Hyvä lastentarhanopettaja

Lasten ja vanhempien vastausten pohjalta hyvä lastentarhanopettajuus oli mahdollista jakaa viiteen erilaiseen teemaan. Nämä teemat olivat hyvän lastentarhanopettajan ominaisuudet, toiminta, sukupuoli, työuran pituus ja lastentarhanopettajan vanhemmuuden merkitys.

6.3.1 Ominaisuudet

Haastatteluissa lapset kertoivat paljon niistä ominaisuuksista, joita he pitävät hyvän lastentarhanopettajan ominaisuuksina tai joita he lastentarhanopettajalta toivoivat. Erityisen tärkeinä lapset pitivät lastentarhanopettajan lempeyttä ja kiltteyttä. Monen mielestä lastentarhanopettajan tuli myös olla yleisesti ottaen kiva ja sellainen, josta itse tykkää. Vain yksi lapsista totesi, että lastentarhanopettajan tulisi olla myös hauska. Myös lastentarhanopettajan

hellyys koettiin tärkeänä. Muutama lapsista mainitsi hyvän lastentarhanopettajan ominaisuudeksi myös erityisesti sen, että lastentarhanopettaja ei suutu eikä huuda.

"--et ne on tietysti kilttejä--"

- Haastateltava 13

"--kun useimmat ei suutu ni sit ne on jotenkin kivoja."

- Haastateltava 3

Eräs lapsista myös toivoi, että lastentarhanopettaja voisi olla samankaltainen kuin äiti.

"No että se ois mun äiti."

- Haastateltava 15

Vanhempien vastauksissa hyvän lastentarhanopettajan ominaisuutena koettiin ennen kaikkea lempeys. Tämä lempeys liitettiin ystävälliseen, empaattiseen ja ymmärtäväiseen olemukseen, jotka toistuivat useasti vanhempien kuvailuissa. Muutama vanhemmista mainitsi myös, että hyvä lastentarhanopettaja on välittävä lapsia kohtaan. Muutama taaskin toi vastauksissa esiin tunnetaitojen ja tunneällyn merkityksen.

Suurin osa vanhemmista piti hyvässä lastentarhanopettajassa erityisen tärkeänä myös tietynlaista tasapainoisuutta. Tämän tasapainoisuuden nähtiin tarkoittavan eritoten kärsivällisyyttä, rauhallisuutta ja pitkäpinnaisuutta. Muutama mainitsi tässä yhteydessä, että hyvä lastentarhanopettaja on sellainen, joka ei menetä hermojaan. Yksi vastaajista myös mainitsi, että hyvä lastentarhanopettaja on esimerkillinen aikuinen eli hyvän aikuisen malli.

Moni vanhemmista mainitsi tärkeäksi ominaisuudeksi myös luottamuksen. Vanhempien vastauksissa luottamus liitettiin eritoten turvallisuuteen – siihen, että vanhemmat voivat luottaa lastensa olevan turvallisissa käsissä. Lasten vastauksissa luottamus ei tullut kertaakaan esille. Lasten vastauksista poiketen, moni vanhempi mainitsi hyvän lastentarhanopettajan ominaisuuksiksi myös positiivisuuden ja huumorintajuisuuden. Siinä missä vain yksi lapsista kertoi, että hyvä lastentarhanopettaja on myös hauska, esiintyi tämä ominaisuus kuitenkin vanhempien vastauksissa useampaan otteeseen.

Vanhempien vastauksissa hyvän lastentarhanopettajan ominaisuutena nähtiin myös koulutus. Suurin osa vastaajista oli tietoinen lastentarhanopettajalta vaadittavasta koulutuksesta, mutta yksittäisen lastentarhanopettajan koulutustaustasta ei juurikaan ollut tietoa. Koulutuksen merkitys ei kuitenkaan ollut yksiselitteinen. Suurin osa piti koulutusta tärkeänä, mutta useimmat vastaajista myös korostivat, että pelkkä koulutus ei riitä tekemään hyvää lastentar-

hanopettajaa. Moni mainitsikin, että koulutuksen myötä saatu tietopohja ja teoreettiset viitekehykset luovat tärkeän pohjan työlle, mutta opittu tulee kyetä hallitsemaan myös käytännössä.

"Koulutuksen kautta saadut teoreettiset viitekehykset antavat parhaimmillaan hyvän tuen työskentelyyn ja mahdollistavat ammatillisen työotteen laadun."

- Vastaaja 1

"--teoria luo pohjan käytännölle. Itse työn oppii tekemällä, mutta teoria auttaa ymmärtämään ja suuntaamaan työtä."

- Vastaaja 3

"--koulutuksen tuoma tieto on tärkeää työssä ja sitä on osattava käyttää oikein, tämän päälle tarvitaan sosiaalisia taitoja ja tunneälyä, soveltuvuutta alalle. Ei se lastentarhanopettajan työkään näet ole pelkkää teknistä suoritamista."

- Vastaaja 5

Muutama vanhemmista korosti sitä, että koulutusta tärkeämpää on kuitenkin se miten suhtautuu lapsiin. Vanhemmat toivat esiin sen, että koulutus ei takaa lapsista välittämistä. Tämän välittämisen voikin nähdä koulutuksesta riippumattomana ominaisuutena, joka on ihmisen sisäinen ominaisuus, jollaista ei voida koulutuksen myötä oppia.

"Kaikki riippuu ihmisestä ja kuinka paljon hän jaksaa välittää. Koulutustautasta on hyötyä paljon, jos edellä mainittu toteutuu."

- Vastaaja 8

"Ilman perusasioita (lapsista välittäminen) koulutus on kuitenkin hyödytön."

- Vastaaja 1

Eräs vastaajista mainitsi myös, että koulutuksesta voi olla myös joskus haittaa. Hänen sanojensa mukaan koulutus voi myös "sokeuttaa" asioille.

"Koulutus voi myös joskus "sokeuttaa" näkemästä lasta ihmisenä."

- Vastaaja 8

6.3.2 Toiminta

Haastatteluissa lapset kuvailivat hyvän lastentarhanopettajan toimintaa käytännönläheisesti ja lähes kaikilla lapsilla olikin asiasta mielipide. Enemmistö lapsista kertoi hyvän lastentarhanopettajan auttavan, opettavan sekä huolehtivan ja hoitavan lapsia.

"-- ne auttaa mua vaikkeä asioissa."

- Haastateltava 11

"Semmonen joka opettaa hyvin."

- Haastateltava 10

"Semmonen joka huolehtii paljon lapsista--"

- Haastateltava 4

Useat lapsista pitivät myös tärkeänä hyvän lastentarhanopettajan toiminnassa ristiriitatilanteiden selvittämistä. Lapset kertoivat hyvän lastentarhanopettajan järjestävän toimintaa ja osallistuvan myös itse siihen yhdessä lasten kanssa. Eräs lapsista mainitsikin hyvänä juuri lastentarhanopettajan leikkimisen. Hyväksi koettiin myös hyvien ja kivojen asioiden tekeminen.

"Kun joskus ne voi leikkii."

- Haastateltava 9

Yksi lapsista totesi hyvän lastentarhanopettajan ohjeistavan lapsia ja toinen kertoi ettei hyvä lastentarhanopettaja komenna. Eräs lapsista totesikin yksinkertaisesti hyvän lastentarhanopettajan tekevän toimenkuvaansa kuuluvat tehtävät.

"Se tekee ne kaikki jutut mitkä siihen lastentarhan lasten opettamiseen liittyy."

- Haastateltava 14

Vanhemmat kertoivat vastauksissaan runsaasti hyvän lastentarhanopettajan toiminnasta ja siitä kuinka he toivoisivat lastentarhanopettajien toimivan. Useissa vastauksissa korostui erityisesti hyvä vuorovaikutus suhteessa lapsiin, vanhempiin ja työyhteisöön. Hyvän lastentarhanopettajan vuorovaikutuksen vanhemmat mainitsivat olevan keskustelevaa, kunnioittavaa ja ymmärtäväistä. Vanhemmat myös totesivat hyvän lastentarhanopettajan vuorovaikutuksen edistävän ikätasosta kehitystä. Myös negatiivisista asioista puhuminen mainittiin vanhempien vastauksissa.

"--osaa kertoa lapsen päivän hyvistä mutta myös hankalista puolista."

- Vastaaja 3

Useissa vanhempien vastauksissa korostui myös erityisesti hyvän lastentarhanopettajan ammattitaito ja ammattitaidon luova käyttäminen. Vanhemmat mainitsivat toivovansa hyvältä lastentarhanopettajalta ammattitaitoa, asiantuntemusta ja monitaitoisuutta. Myös idearikkaus ja kekseliäisyys koettiin osaksi ammattitaitoa, maalaisjärkeä unohtamatta.

"Osaa käyttää luovasti osaamistaan ja tietoaan työssään - sekä ripausta myös maalaisjärkeä."

- Vastaaja 5

Lisäksi useiden vanhempien vastauksissa korostui erityisesti hyvän lastentarhanopettajan toiminnan olevan innostunutta ja motivoitunutta sekä työn kehittamisestä kiinnostunutta. Vanhemmat pitivät tärkeänä myös lastentarhanopettajan omaa valmiutta kehittyä ja nauttia työstään sekä sitoutua työhön.

"--jaksaa myös kehittää työtään ja työympäristöään lasten ja työntekijöiden parhaaksi."

- Vastaaja 4

Vanhemmat kokivat tärkeäksi myös lastentarhanopettajan aidon läsnäolon ja lasten sekä perheiden huomioonottamisen. Useissa vastauksissa mainittiin lapsen aidon kuuntelemisen, lapsen arvostamisen ja sylissä pitämisen tärkeys.

"--joka kuulee ja reagoi, kuuntelee ja toimii, kunkin tilanteen ja siihen liittyvien ihmisten, lasten taikka aikuisten, hyväksi parhaaksi katsomallaan tavalla ihmisenä sekä ammattilaisena."

- Vastaaja 8

Vastauksissa korostui myös vanhempien näkemys lapsen yksilöllisen kehityksen huomioimisen tärkeydestä. Vanhemmat mainitsivat hyvän lastentarhanopettajan kohtaavan lapset yksilöinä ja toiminnan tukevan jokaisen lapsen yksilöllistä kehitystä sekä olevan lapsilähtöistä.

Tärkeänä vanhemmat pitivät myös hyvän lastentarhanopettajan toiminnan kasvatuksellisuutta, tasa-arvoisuutta, ratkaisukeskeisyyttä ja aktiivisuutta. Lastentarhanopettajalta vanhemmat toivoivat tilannetajua, enemmän aikaa lapselle, avoimuutta uusille asioille ja empatian osoittamista. Vastauksissa mainittiin myös lasten tunneilmaisun ja oppimisen mahdollistami-

nen, lasten itseluottamuksen tukeminen ja kannustaminen sekä rajojen asettaminen lapsille. Unohtamatta kuitenkaan huolenpidon ja luotettavuuden tärkeyttä.

"Auttaa lasta näkemään hyvän itsessään."

- Vastaaja 6

"--vielä enemmän aikaa juuri minun lapselleni. Ope jolla ei olisi niin paljon muita lapsia ja muita velvotteita päivän aikana--"

- Vastaaja 8

6.3.3 Sukupuoli

Lastentarhanopettajan sukupuolella ei koettu juurikaan olevan merkitystä. Lapsista suurin osa oli sitä mieltä, että kumpi tahansa - nainen tai mies - voi olla hyvä lastentarhanopettaja. Yksi lapsista oli kuitenkin ehdottomasti sitä mieltä, että hyvän lastentarhanopettajan tulee olla nainen ja yksi taaskin sitä mieltä, että mies. Nämä lapset eivät kuitenkaan osanneet perustella omia näkemyksiään. Yksi lapsista arveli, että sille on olemassa syy miksi lastentarhanopettajat ovat yleensä naisia.

"--jos mies ois niinku, miehet halua olla pomoja, siis tääl ei oo yhtään miestä."

- Haastateltava 15

Myöskään vanhempien vastauksissa sukupuolella ei koettu olevan merkitystä tai vaikutusta työhön. Kaikki vastaajista olivat sitä mieltä, että hyvä lastentarhanopettaja voi edustaa kumpaa tahansa sukupuolta. Sukupuolta tärkeämpänä nähtiin yksilölliset ominaisuudet.

"Sukupuolella ei ole väliä, kaikki ovat yksilöitä."

- Vastaaja 2

"Ei vaikuta yleisesti, sukupuoli voi olla kenellä tahansa haaste tai voimavara erilaisissa tilanteissa."

- Vastaaja 1

Eräs vastaajista kuitenkin mainitsi, että yhtälailla sen suhteen, ettei lastentarhanopettajan sukupuolella ole väliä, ei sukupuolella pitäisi olla myöskään merkitystä lasten osalta.

"Jos opettaja on sukupuolisensitiivinen, silloin ei väliä (ei vaadi tyttöjen poikien juttuja, värejä). Kannustaa molempia rohkeasti tekemään asioita, ei vain niin sanottua oletettua käyttäytymistä."

- Vastaaja 6

6.3.4 Työuran pituus

Haastatteluissa lähes kaikilla lapsilla oli mielipide hyvän lastentarhanopettajan työuran pituudesta päiväkodissa. Suurin osa lapsista kertoi hyvän lastentarhanopettajan työuran pituudeksi pidemmän ajanjakson. Useat lapset käyttivät tässä yhteydessä ajanjakson pituutta kuvaavaa käsitettä "kauan".

"Ois hyvä jos ois ollu kauan."

- Haastateltava 6

Vastaavasti muutama lapsista totesi lastentarhanopettajan voivan olla hyvä myös heti työuran alussa aloittaessaan työskentelyn päiväkodissa. Joillakin lapsilla oli hyvän lastentarhanopettajan työuran pituudesta hyvinkin tarkka näkemys, riittävänä pidettiin kokonaista päivää tai viikkoa. Muutama lapsista kertoi hyvän lastentarhanopettajan työuran pituuden vaihtelevan ja olevan riippuvainen henkilöstä sekä tilanteesta. Eräs lapsista totesikin hyvän lastentarhanopettajan työuran pituuden olevan sopivan mittainen.

"Sopivan kokoisen."

- Haastateltava 16

Myös vanhempien vastauksissa korostui lastentarhanopettajan työkokemuksen arvostaminen. Suurin osa vanhemmista vastasi lastentarhanopettajan työuran pituuden päiväkodissa vaikuttavan hyvään lastentarhanopettajuuteen. Vanhemmista enemmistö totesikin käytännön kokemuksen lisäävän lastentarhanopettajan ammatillista kasvua ja kokemuksen tuovan varmuutta työhön. Eräs vastaajista mainitsi työuran pituuden lisäksi myös muun elämäkokemuksen positiivisen vaikutuksen hyvään lastentarhanopettajuuteen.

"--työ uran pituus vaikuttaa vastaavasti kuin muilla aloilla; kokemus tuo tietoa, jota kirjoistaa ei voi oppia."

- Vastaaja 3

Muutama vanhempi pohti myös kokemuksen ja työvuosien lisääntymisen negatiivisia vaikutuksia hyvään lastentarhanopettajuuteen. Kokemuksen todettiin voivan näkemysten lisääntymisen ohella myös estää kehittymistä, aiheuttaa uupumusta tai kyynistymistä.

"Missä tahansa ammatissa työvuodet rakentuvat osaksi ammatti-identiteettiä ja perusosaamista. Tällä voi olla sekä hyvä (esim. lisääntynyt osaaminen, laaja reflektiopohja) että huono (uupumus, kyynistyminen) vaikutus."

- Vastaaja 1

Eräs vastaajista mainitsi kuitenkin kokemattomalla lastentarhanopettajalla voivan olla kokemusta korvaavaa innostusta työtä kohtaan.

"Kokemus tietyissä tapauksissa varmasti auttaa, mutta toisaalta nuorilla opettajilla on varmasti kokemusta korvaamassa puhtia ja energiaa sekä uusia ideoita."

- Vastaaja 4

6.3.5 Lastentarhanopettajan vanhemmuuden merkitys

Sillä, onko lastentarhanopettajalla omia lapsia, ei lasten mielestä tuntunut olevan suurta merkitystä lastentarhanopettajan työn kannalta. Monille lapsista lastentarhanopettajan vanhemmuus tuntuikin olevan yhdentekevää, eivätkä kaikki osanneet vastata kysymykseen mitään. Suurin osa lapsista oli kuitenkin sitä mieltä, että ollakseen hyvä lastentarhanopettaja, ei hänellä tarvitse olla omia lapsia. Sen sijaan muutama lapsista totesi, että hyvällä lastentarhanopettajalla tulisi olla omia lapsia ja eräs lapsista arvelikin, että omien lasten myötä lastentarhanopettajalla on kykyä hoitaa myös muita lapsia hyvin.

"Ehkä omia koska sit se osaa hoitaa hyvin lapsii."

- Haastateltava 3

Siinä missä lasten vastauksissa vanhemmuuden merkitys ei korostunut, näkivät vanhemmat sen kuitenkin tärkeänä tekijänä. Suurin osa koki lastentarhanopettajan vanhemmuuden ennen kaikkea lisäävän ymmärrystä päiväkodin lasten vanhempia kohtaan ja kykyä suhtautua vanhempien kokemuksiin.

"Nuori ja lapseton ei välttämättä ymmärrä vanhemman huolta."

- Vastaaja 3

"--voi eläytyä vanhemman asemaan eri tilanteissa."

- Vastaaja 6

"--omat lapset (oma vanhemmuus) voi auttamaan ymmärtämään vanhemmuutta."

- Vastaaja 7

"Ainakin vanhempien tilanteisiin voi olla helpompi suhtautua, jos itse on ollut samassa tilanteessa."

- Vastaaja 8

Muutama vanhemmista oli sitä mieltä, että lastentarhanopettajan oma vanhemmuus voidaan yhtälailla nähdä joko positiivisena tai negatiivisena vaikutuksena työhön - kyse on enemmänkin yksilöllisistä eroista, ei välttämättä siitä onko lastentarhan opettajalla lapsia vai ei.

"Sekä lapseton että perheellinen LTO voi olla hyvä tai huono."

- Vastaaja 1

"Kaikki ovat yksilöitä, ei tarvitse olla lapsia ollakseen hyvä hoitaja."

- Vastaaja 2

6.4 Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajat

Lapsilta kysyttiin numeraalisesti sormia havainnollistamisessa apuna käyttäen minkä numeron he antaisivat asteikolla 1-10 Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajille. Lasten vastaukset sijoittuivat numeroiden 4-20 väliin. Suurin osa vastauksista oli numero 10.

Vanhemmilta kysyttiin numeraalisesti asteikolla 1-10 kuinka tyytyväisiä he ovat lastentarhanopettajiin Päiväkoti Perhosesa. Vanhempien vastaukset sijoittuivat numeroiden 8-10 väliin. Suurin osa vastauksista oli numero 10.

6.4.1 Hyväksi koettua Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajissa

Haastatteluissa lähes kaikki lapset kertoivat jotakin hyväksi kokemaansa Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajista. Lasten kertomat asiat jakaantuivat kuitenkin hyvin tasaisesti ja mikään tietty osa-alue ei korostunut selkeästi ylitse muiden. Lapset mainitsivat Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajissa olevan hyvää se, että he auttavat ja hoitavat lapsia. Myös lastentarhanopettajien kiltteys koettiin hyvänä asiana.

"No se, että ne auttaa."

- Haastateltava 1

"Hoitaa hyvin ja on kilttejä."

- Haastateltava 4

Muutama lapsista totesi hyväksi Päiväkotiperhosen lastentarhanopettajissa sen, että he opettavat ja antavat näin lapsille mahdollisuuden oppia. Hyvinä lapset mainitsivat myös mahdollisuuden erilaisiin tekemisiin.

"Ne opettaa aika hyvin."

- Haastateltava 10

Eräs lapsista mainitsi hyvänä Päiväkotiperhosen lastentarhanopettajissa kommunikointikyvyn, todeten lastentarhanopettajien puhuvan lapsille näätisti. Lapset pitivät hyvänä myös lastentarhanopettajien organisointikykyä ja ryhmän hallintaa.

"-- laittaa niin hyvään jonoon."

- Haastateltava 11

"Kai kun ne komentaa."

- Haastateltava 14

Yksi lapsista kertoi kokevansa hyväksi Päiväkotiperhosen lastentarhanopettajissa heidän läsnäolonsa päiväkodissa. Muutama lapsista kuvailikin lastentarhanopettajia kokonaisuudessaan hyviksi.

"--on päiväkodissa--"

- Haastateltava 1

"--aika moni on ihan hyvä."

- Haastateltava 12

Vanhempien vastauksista välittyi tyytyväisyys sekä luottamus Päiväkotiperhoseen ja sen lastentarhanopettajiin. Useampi vastaaja mainitsi pitävänsä hyvänä Päiväkotiperhosen lastentarhanopettajissa heidän ammatillisuuttaan, osaamistaan ja asennettaan työtä kohtaan.

"Koen, että lapseni on osaavissa ja välittävissä käsissä."

- Vastaaja 3

Muutama vanhemmista totesi lastentarhanopettajien olevan Päiväkoti Perhosessa yhteistyökykyisiä ja -haluisia. Lisäksi lastentarhanopettajilla todettiin olevan huomioiva ja kunnioittava suhde lapsiin ja perheisiin. Hyvänä mainittiin myös lastentarhanopettajien keskusteluvuus ja kyky kuunnella. Erittäin hyvä yhteishenki ja yhteistyön toimivuus saivat myös kiitosta vastanneilta vanhemmilta.

"Pk Perhosessa on välittynyt hyvin se, että lapset ovat aikuisille tärkeitä."

- Vastaaja 1

"Tärkeissä asioissa on kuunneltu ja toimittu hyvin ja asianmukaisesti."

- Vastaaja 8

Yksi vastaajista piti hyvänä toiminnan virikkeellisyyttä. Myös lastentarhanopettajien erinäisiä vahvuuksia ja voimavaroja mainittiin hyödynnettävän hyvin. Hyvänä mainittiin myös hoitoarjen sujuvuus ja vakavan suhtautuminen kiusaamistilanteisiin. Eräs vanhemmista totesi hyvää Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajissa olevan erityisesti se, että lapset tykkäävät heistä.

"Tekevät parhaansa niillä resursseilla, mitä on tarjolla."

- Vastaaja 5

6.4.2 Kehitettävää Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajissa

Lasten haastatteluissa ei korostunut mitään yhtä tiettyä kehittämisen kohdetta. Suurin osa lapsista ei osannut mainita mitään sellaista, mikä heidän mielestään olisi huonoa tai missä oli parannettavaa. Muutama lapsista kuitenkin osasi kertoa joitakin yksittäisiä asioita, joista he eivät pidä lastentarhanopettajissa. Lasten kertomat asiat perustuivat selkeästi heidän omiin kokemuksiinsa jostakin huonoksi koetusta, johon he toivoivat muutosta. Lasten mainitsemat asiat liittyivät vahvasti päiväkodin arkeen ja toimintaan.

Muutama lapsista mainitsi lastentarhanopettajan huonona toimintana komentamisen. Yksi lapsista mainitsi myös huonona asiana sen, ettei epäonnistumista sallita.

"et pitää tehdä kaikki oikein ei saa tehdä väärin."

- Haastateltava 3

Eräs lapsista myös halusi, että hänen toiveensa tekemisen suhteen huomioitaisiin paremmin. Toinen taaskin toivoi, ettei lastentarhanopettaja aina keskeyttäisi leikkejä.

"Koska ei voi kattoa telkkaria!"

- Haastateltava 5

"Ehkä se kun vähän aikaa sit ne antaa leikkiä ja sit ne tulee vähän ajan päästä."

-Haastateltava 6

Yksi lapsista totesi, että huonoa lastentarhanopettajassa on se, kun ei hoida työhön liittyviä tehtäviä. Lapsi ei kuitenkaan sen paremmin osannut määritellä mitä nämä tehtävät olivat.

"--et ne ei tee sitä juttuu, mikä siihen lastentarhan opettamiseen liittyy."

- Haastateltava 14

Myös vanhempien vastauksissa ilmeni vain joitain yksittäisiä kehittämisen kohteita. Vastauksista ei ollut löydettävissä juurikaan mitään yhtä selkeää kehittämisen aluetta. Suurin osa vastaajista ei osannut mainita ainuttakaan asiaa, jonka suhteen olisi kehitettävää.

Kehittämisen suhteen yhtenä yhdistävänä tekijänä voidaan kuitenkin nähdä aika ja sen vaikutus työhön. Muutama vanhemmista mainitsi, että lastentarhanopettajilla tulisi olla enemmän aikaa niin lapsille kuin vanhemmillekin. Lasten kohdalla tämän ajan nähtiin tarkoittavan fyysisistä huomioimista kuten lasten sylissä pitämistä sekä lasten tukemiseen keskittymistä etenkin tunnetaitojen osalta.

"Enemmän aikaa ottaa syliin, antaa huomiota. Tunnetaitojen kehittämistä, lasten tukemista niissä."

- Vastaaja 6

Vanhempien kohdalla ajan nähtiin liittyvän siihen, miten paljon vanhempia huomioidaan ja kuunnellaan. Eräs vanhemmista koki, ettei lastentarhanopettajilla ole välttämättä aina aikaa kunnolla pysähtyä vanhempien asioiden äärelle.

"--joskus liian kiireisiä, että jaksaisivat oikeasti kuunnella. Sellaistakin hienovaraista olisi joskus kiva kuulla, että miten me vanhemmat voisimme lasta tukea vielä paremmin. En juuri koskaan saa esim. realistisen negatiivista palautetta lapsestani."

- Vastaaja 8

"Vähän jää joskus pinnalliseksi vuorovaikutus. Voisi saada enemmän tietoa lapsen voinnista, tapahtumista ja edistyksestä."

- Vastaaja 8

Eräs vanhemmista toivoi taaskin aktiivisempaa otetta pihaulkoilun suhteen ja pohti myös sitä, miten paljon aikaa lastentarhanopettajilla on perustehtävänsä hoitamiseen ja millaisia resursseja päiväkodilla on käytössään.

"Pihaulkoilu voisi olla myös joskus aktiivisempaa osaltaan - opetettaisiin peliä tai muuta semmoista."

- Vastaaja 6

"Onko heillä riittävästi aikaa keskittyä perustehtäväänsä? Miten sijaiset, palkataanko? Ja muut resurssit?"

- Vastaaja 6

7 Pohdinta

Pohdintaosuudessa esitellään tutkimuksen kannalta tärkeimmät tulokset. Lisäksi tässä yhteydessä selvitetään opinnäytetyöprosessi sekä tarkastellaan tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä. Lopuksi annetaan muutamia jatkotutkimusehdotuksia.

7.1 Tulosten pohdinta

Tutkimuksen päätarkoituksena oli selvittää päiväkodin lasten ja vanhempien näkemyksiä hyvästä lastentarhanopettajasta. Tavoitteena oli tutkia mitä ominaisuuksia hyvältä lastentarhanopettajalta odotetaan ja miten hyvä lastentarhanopettaja toimii työssään. Näihin tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset, mutta suuressa mittakaavassa uutta tutkimustietoa ei syntynyt, vaan tulosten myötä saatiin lähinnä vahvistusta aikaisemmalle teorialle. Yhtenä tutkimuksen tavoitteena oli tehdä näkyväksi lasten ja vanhempien ääni hyvästä lastentarhanopettajuudesta ja tämän myötä myös tarjota tietoa kasvattajille ammatillisen kehittymisen tueksi. Tutkimuksen tarkoituksena oli myös tuottaa tietoa työelämälle siitä mitä lapset ja vanhemmat pitävät tärkeänä hyvässä lastentarhanopettajassa, ja tätä kautta myös kehittää varhaiskasvatusta ja sen laatua. Tältä osin tutkimus oli onnistunut. Onnistuimme tuomaan lasten ja vanhempien näkemykset elävästi ja kattavasti esille tutkimuksessa, mutta se miten näitä näkemyksiä hyödynnetään, jää varhaiskasvatusten ammattilaisten omiin käsiin. Toivomme kuitenkin, että näkemykset herättävät pohtimaan, niin jokaisen yksittäisen lastentarhanopettajan oman ammatillisuuden suhteen kuin myös yleisesti varhaiskasvatuksen laadun kannalta.

Kaikkien teemojen osalta ilmeni vanhempien ja lasten näkökulmaerot pohdittaessa hyvää lastentarhanopettajuutta. Vanhemmat tarkastelivat asiaa enemmänkin ammatillisuuden näkökulmasta, kun taas lasten pohdintoissa korostui lapsen kohtaamiseen liittyvät tekijät. Vanhempien vastaukset keskittyivät päiväkodin ja kodin väliseen yhteistyöhön ja vastaavasti lasten kohdalla vastaukset keskittyivät enemmänkin päiväkotipäivän aikana tapahtuviin asioihin.

Tutkimuksen teoreettisten lähtökohtien perusteella osasimme odottaa hyvän määritelmän olevan lapsille ja vanhemmille monikäsitteinen. Koska hyvälle ei ole olemassa teoriassakaan vain yhtä ja oikeaa määritelmää, oli vastausten moninaisuus odotettavaa. Käsitys hyvästä nähtiin niin tapana toimia, tunteena ja kokemuksena kuin taitotasona ja osaamisen tasonakin. Tulosten mukaan hyvä koettiin hyvin henkilökohtaisena asiana. Hyvän määrittelyn yksilöllisyys näkyikin vahvasti tuloksissa. Yksittäisten vastaajien erilaiset käsitykset hyvästä vaikuttivat siihen millaisesta tulokulmasta he hyvää lastentarhanopettajuutta tarkastelivat.

Hyvän lastentarhanopettajan ominaisuuksissa niin vanhempien kuin lastenkin näkemyksissä korostui lempeys ja empaattisuus. Koivunen (2009, 126) onkin todennut, että kasvattajia usein pidetään tavanomaista empaattisempina ihmisinä, vaikka se ei aina todellisuudessa pidäkään paikkaansa. Perinteisesti pienten lasten kasvatus onkin nähty naisille kuuluvana työnä. Naisten kasvatustavoissa keskeisenä on pidetty erityisesti hellyyttä ja empaattisuutta, jotka on koettu naisille luonteenomaisina piirteinä. (Hellström 2010, 190.) Tästä syystä olikin oletettavaa, että lempeys ja empaattisuus ilmenivät varsin vahvasti tuloksissa. Vanhemmat näkivät tärkeänä myös luottamuksen, jonka koettiin liittyvän turvallisuuteen. Lasten kohdalla luottamus tai turvallisuus ei tullut esille. Lapsille luotettavuus ei vielä ole asia, jonka olemassaoloa tai puuttellisuutta osattaisiin konkreettisesti hahmottaa, kun taas vanhempien kohdalla luotettavuuteen ja turvallisuuteen liittyvät ajatukset voidaan nähdä täysin luonnollisina, omasta lapsestaan huolehtimisena.

Vanhempien kohdalla hyvän lastentarhanopettajuuden nähtiin liittyvän myös vahvasti koulutukseen. Suomalaisen päivähoidon laadun yhtenä merkittävänä tekijänä voidaankin pitää varhaiskasvatuksen ammattilaisten korkeaa koulutustasoa. (Hujala ym. 2007, 152-153.) Vanhempien vastauksissa koulutus herätti monenlaisia pohdintoja. Koulutus nähtiin tärkeänä, mutta moni korosti, ettei pelkkä koulutus ole tae hyvälle lastentarhanopettajalle. Koulutus nähtiin ennen kaikkea pohjana ja viitekehyksenä työlle, mutta koulutuksen rinnalla myös yksilölliset ominaisuudet saivat suuren painoarvon. Yhteiskunnallisessa keskustelussa lastentarhanopettajan koulutustaustat ovat herättäneet keskustelua siitä minkälaisen koulutustaustan omaava henkilö on pätevä toimimaan lastentarhanopettajana. Erityisesti sosionomien toimiminen lastentarhanopettajina on puhuttanut, koska sosionomien koulutuksen ja siitä saadun osaamisen on nähty poikkeavan monelta osin yliopistosta valmistuneen lastentarhanopettajan koulutuksesta ja näin ollen viitekehys työskentelyyn on erilainen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014,

17.) Tämän tutkimuksen tulosten perusteella voidaan kuitenkin todeta, ettei koulutus itsessään tee hyvää lastentarhanopettajaa. Tulosten kannalta on kuitenkin myös huomioitava, etteivät kaikki vanhemmat olleet täysin tietoisia työntekijöiden tehtävänimikkeistä ja koulutustaustoista, joten se mistä koulutuksesta vanhemmat tarkalleen puhuivat, jäi monen vastauksen kohdalla epäselväksi.

Lapset näkivät hyvän lastentarhanopettajan toiminnan olevan auttamista, opettamista ja huolehtimista. Tämä onkin suoraan yhteydessä valtakunnallisiin varhaiskasvatuksen perusteisiin, jonka mukaan varhaiskasvatus koostuu hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11). Lasten vastausten myötä olikin löydettävissä varhaiskasvatuksen konkreettinen sisältö, mikä viittaa siihen, että varhaiskasvatus toteutuu tutkimuksessa päiväkodissa suunnitellusti. Vanhempien vastauksissa hyvän lastentarhanopettajan toiminta ennen kaikkea oli vuorovaikutteista, ammattitaitoista ja asenteeltaan innostunutta ja motivoitunutta. Edellä mainitut asiat ilmenivät selkeästi myös tutkimuksen teoreettisissa lähtökohdissa.

Lastentarhanopettajan sukupuolella ei tulosten mukaan koettu olevan merkitystä. Vuonna 2015 miespuolisten lastentarhanopettajien määrän alalla työskentelevistä henkilöistä uutisoitiin olevan vain 2,9 prosenttia (Helsingin Sanomat 2015). Teorian pohjalta olikin yllättävää, ettei lapsilla ja vanhemmilla ilmennyt odotuksia sukupuolen suhteen. Etenkin lasten vastauksissa ilmennyt tasa-arvoisuus naisvaltaisella alalla herätti ajatuksia, ja uskomme tämän johtuvan sukupuolisensitiivisen kasvatuksen korostamisesta. Vastaavasti miehen mallin puuttuminen vastauksista kokonaan ei tukenut teoreettisissa lähtökohdissa mainittua miehen mallia, jota Ylitapio-Mäntylän (2012, 280-281) mukaan etenkin poikien ajatellaan kaipaavan päiväkodeissa.

Työuran pituuden osalta sekä lapset että vanhemmat pitivät pitkää työuraa positiivisena tekijänä hyvässä lastentarhanopettajuudessa. Lastentarhanopettajan ammatillinen kasvu ja kehitys on prosessi, joka alkaa ennen ammattiin kouluttautumista ja jatkuu koulutuksen ajan muotoutuen koko työuran aikana. Nykyisin vain koulutuksen aikana tapahtuva ammatillinen kasvu katsotaan riittämättömäksi. Myös jatkuva ammatillinen uusiutuminen on tärkeässä roolissa lastentarhanopettajan työssä. (Hujala ym. 2007, 106-107.) Vastauksissa mainittiin myös kokemattomuuden voivan olla positiivista, jolloin kokemusta korvaa lastentarhanopettajan innostus työtä kohtaan. Teoreettisessa viitekehyksessä mainittu lastentarhanopettajan työn kuormittavuus tukee osaltaan tätä näkökulmaa. Tästä johtuen oli yllättävää, ettei kokemattomuuden positiivisia vaikutuksia mainittu vastauksissa useammin.

Lastentarhanopettajan omalla vanhemmuudella ei lasten näkökulmasta ollut merkitystä. Sen sijaan vanhemmat kokivat vanhemmuuden lisäävän ymmärrystä vanhempia kohtaan ja kykyä

suhtautua vanhempien kokemuksiin. Myös Koivunen (2009, 126) on todennut, että kasvattajien ja heidän perheidensä omat kokemukset luovat ymmärrystä päiväkodin lapsia ja perheitä kohtaan.

Hyväksi koetut asiat Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajissa vaihtelivat suuresti niin lasten kuin vanhempienkin välillä sekä yksilöiden välillä. Mikään tietty osa-alue ei korostunut ylitse muiden. Lapset kertoivat kokevansa hyväksi Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajissa samansuuntaisia asioita, joita ilmeni myös heidän kuvaillessaan hyvää lastentarhanopettajaa. Vanhempien vastauksista ilmeni tyytyväisyys ja luottamus Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajia kohtaan. Vanhemmat kokivat Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajissa hyvänä etenkin ammatillisuuden, osaamisen ja asenteen työtä kohtaan. Hyväksi koettujen asioiden runsaus ja lukuisat positiiviset kokemukset viittaavat siihen, että yksilöiden tarpeet ja odotukset on osattu huomioida oikealla tavalla.

Vanhempien ja lasten vastauksista ei korostunut mitään tiettyä selkeää kehittämisen kohdetta Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajissa, mutta joitakin yksittäisiä asioita oli löydettävissä. Tämän teeman kohdalla suurin osa lapsista ei maininnut mitään mikä heidän mielestään olisi huonoa tai missä olisi parannettavaa. Sama näkyi myös vanhempien vastauksissa ja moni vastausosio olikin kyseisen teeman kohdalla tyhjä. Yhtenä yhdistävänä tekijänä vastauksissa voidaan kuitenkin nähdä aika ja sen rajallisuus. Onkin tutkittu, että resurssipula voi aiheuttaa negatiivisia tunteita kasvattajissa (Oulasmaa & Riihonen 2013, 14). Vastaamatta jättäminen kehittämiseen liittyvän teeman kohdalla oli yllättävää, koska viime aikoina päivähoidon laatu on herättänyt paljon keskustelua ja myös kritiikkiä. Etukäteen olisi siis voinut olettaa, että monella olisi toiveita kehittämisen suhteen, mutta näin ei kuitenkaan ollut. Jäimme pohtimaan sitä miksi vastaukset kehittämisen suhteen jäivät niin niukoiksi. Vaikuttiko asiaan se, ettei uskallettu vastata täysin rehellisesti siinä pelossa, että oma vastaus tulisi ilmi myöhemmin tutkimuksessa, vaikkakin tutkimus toteutetaan täysin anonymisti. Vai oliko vain yksinkertaisesti niin, että kaikki vastaajat olivat niin tyytyväisiä, ettei kehittämislle vain nähty tarvetta.

Tulosten perusteella tärkeimpiä hyvän lastentarhanopettajan ominaisuuksia ovat lempeys ja empaattisuus, jotka ilmenivät sekä lasten että vanhempien näkemyksissä. Vanhemmat pitivät myös luotettavuutta ja koulutusta tärkeinä ominaisuuksina. Lasten mukaan hyvän lastentarhanopettajan toiminta on lasten auttamista, opettamista ja huolehtimista. Vanhemmat näkivät hyvän lastentarhanopettajan toiminnan olevan vuorovaikutteista, ammattitaitoista ja asenteeltaan innostunutta ja motivoitunutta.

Tutkimuksen yhtenä keskeisenä tuloksena voidaan pitää sitä, että päiväkodin lasten ja vanhempien näkemykset hyvästä lastentarhanopettajasta vastaavat monelta osin sitä, mitä teori-

an ja yleisten vaatimusten perusteella lastentarhanopettajan pätevyyteen kuuluu ja mitä lastentarhanopettajan tehtäviin sisältyy. Voidaan siis todeta, että tutkimuksessa päiväkodissa lasten ja vanhempien odotukset ja näkemykset hyvästä lastentarhanopettajasta ovat yhtäläisiä varhaiskasvatuksen tavoitteisiin nähden. Tämä myös osaltaan saattaa selittää sitä miksi päiväkodin vanhemmilla ja lapsilla oli niin vähän negatiivista sanottavaa.

Yhtenä huomionarvoisena tuloksena voidaan nähdä myös se, ettei leikki juurikaan esiintynyt vanhempien ja lasten vastauksissa. Ainoastaan yksi lapsista mainitsi leikin osana hyvän lastentarhanopettajan toimintaa ja vanhemmat taaskin puhuivat osallistumisesta, mutta senkään yhteydessä ei mainittu leikkiä. Valtakunnallisissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005, 26-27) yhtenä keskeisenä sisällöllisiin orientaatioihin kuuluvana sisältönä nähdään lapsen ominaiset tavat toimia, joihin kuuluu muun muassa leikkiminen. Myös Helsingin varhaiskasvatuksessa tätä pidetään tärkeänä (Helsingin kaupungin sosiaalivirasto 2007, 3.) Onkin ehkä syytä kysyä leikkivätkö lastentarhanopettajat vai jääkö leikki suurimmaksi osaksi vain lasten väliseksi toiminnaksi johon lapset eivät osaa edes odottaa kasvattajien osallistuvan. Siinä missä hoiva ja opettaminen mainittiin vanhempien ja lasten vastauksissa useampaan otteeseen, tulee pohdittavaksi se, missä määrin leikille jää lastentarhanopettajan työssä aikaa ja huomioidaanko kasvattajan osallisuutta leikissä riittävästi. Koivusen (2009, 123) mukaan kasvun, kehityksen ja oppimisen kannalta ihanteellista olisi kasvattajien läsnäolo koko ajan lasten toiminnassa. Kasvattajat olisivat jakaneet toiminta-alueet etukäteen ja osallistuisivat lasten mukana kaikkeen toimintaan, myös vapaaseen puuhasteluun kunnioittaen lasten omia valintoja.

7.2 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyöprosessimme lähti liikkeelle keväällä 2014 tutkimuksen aiheen valinnalla. Tarkoituksena oli löytää sellainen varhaiskasvatukseen liittyvä tutkimuskohde, joka olisi hyödyllinen niin meidän oman oppimisemme ja ammatillisuutemme kannalta kuin myös työelämän tarpeita ajatellen. Opinnäytetyön aiheeksi muodostuikin tällöin ”Millainen on hyvä lastentarhanopettaja päiväkodin lasten ja vanhempien näkökulmasta”.

Aihe esiteltiin Päiväkotiperhosen johtajalle Inga Akselinmäelle, joka innostuttuaan aiheesta tarjosi meille mahdollisuuden tutkimuksen toteuttamiselle Päiväkotiperhoksessa. Opinnäytetyösopimus aiheesta tehtiin toukokuussa 2014. Tämän jälkeen aloitettiin tarkempi tutkimuksen aihealueeseen perehtyminen, tutkimuksen aihealueen rajaaminen sekä tutkimuksen teoreettisen perustan kokoaminen. Tutkimusjoukko tarkentui koskemaan vain Päiväkotiperhosen esiopetusryhmän lapsia sekä vanhempia. Opinnäytetyötä ohjaava lehtori Hillevi Ukkola hyväksyi opinnäytetyön tutkimussuunnitelman Laurea-ammattikorkeakoulussa lokakuussa 2014. Tä-

män jälkeen tutkimuksen tekoa varten haettiin tutkimuslupaa kirjallisesti Helsingin kaupungin varhaiskasvatusvirastolta, joka myönsi tutkimusluvan marraskuussa 2014.

Aineistonkeruu toteutettiin lapsilta ja vanhemmilta tammikuun 2015 aikana, jonka jälkeen kerätty aineisto litteroitiin, teemoiteltiin ja analysoitiin. Teemoittelun yhteydessä aineistosta poimittiin vain hyvää lastentarhanopettajuutta käsittelevä materiaali. Kerätyn aineiston pohjalta myös tutkimuksen nimi selkiytyi lopulliseen muotoonsa ”Semmonen joka huolehtii paljon lapsista” - Päiväkodin lasten ja vanhempien näkemyksiä hyvästä lastentarhanopettajasta. Tutkimuksen tulosten valmistuttua pohdittiin vielä tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä sekä jatkotutkimusehdotuksia.

Tutkimus annetaan yhteistyökumppaneidemme, Päiväkotiperhosen ja Helsingin kaupungin varhaiskasvatusviraston käyttöön niin kirjallisessa kuin sähköisessäkin muodossa. Tutkimus julkaistaan sähköisesti Theseus -tietokannassa ja tutkimukseen osallistuneita perheitä informoidaan mahdollisuudesta tutustua valmiiseen tutkimukseen ja sen tuloksiin.

7.3 Tutkimuksen luotettavuus

Yleisesti tutkimuksen luotettavuutta voidaan tarkastella reliabiliteetin ja validiteetin suhteen. Reliabiliteetti tarkoittaa tulosten pysyvyyttä eli sitä, että mikäli tutkimus uusitaan, saadaan aikaan samat tulokset. Validiteetti sen sijaan mittaa sitä, tutkitaanko oikeita ja tarkoituksenmukaisia asioita. (Kananen 2014, 146-147.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa reliabiliteettiä ja validiteettiä eivät ole täysin yksiselitteisiä ja niiden suhteen onkin esitetty monenlaisia tulkintoja. Erilaisista tulkinnoista huolimatta, tutkimuksen luotettavuutta pitäisi kuitenkin kyetä jollain tavoin arvioimaan. (Hirsjärvi ym. 2013, 232.)

Laadullisen tutkimuksen osalta luotettavuuden tarkastelu jää usein suurelta osin tutkijan oman arvioinnin varaan (Kananen 2014, 146-147). On kuitenkin esitetty, että laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteereinä voidaan pitää muun muassa vahvistettavuutta, arvioitavuutta, tulkinnan ristiriidattomuutta ja saturaatiota (Kananen 2014, 151).

Vahvistettavuudella tarkoitetaan sitä, että tutkimus on luotettava tutkittavan kannalta eli tutkittava voi vahvistaa tutkijan tekemät tulokset oikeiksi. Vahvistettavuuden osalta voidaan myös tarkastella omia tulkintoja suhteessa eri tietolähteisiin. Eri tietolähteiden myötä on mahdollista hakea tukea ja todistusaineistoa omalle tulkinnalle ja näin lisätä tutkimuksen vahvistettavuutta. (Kananen 2014, 151-152.) Tutkijan on siis perusteltava mihin hän perustaa tulkintansa ja päätelmänsä. Tutkija voi esimerkiksi tuoda tukea tulkinnoilleen esittämällä suoria lainauksia haastatteluista. (Hirsjärvi ym. 2013, 233.) Tässä tutkimuksessa vahvistettavuus on pyritty varmistamaan tukeutumalla teoreettisiin lähtökohtiin tulkintoja, päätelmiä ja

pohdintoja tehdessä. Tulkinnoille on haettu tukea myös esittelemällä tulosten yhteydessä haastattelulainauksia, joiden myötä on vahvistettu tulkinnan oikeellisuutta.

Tutkimuksen luotettavuuden yhtenä tärkeänä kriteerinä on myös arvioitavuus. Jotta tutkimus on arvioitavissa, tulee dokumentoinnin olla riittävää. Kaikki tutkimuksen eri vaiheet tulee selostaa tarkasti ja tehdyt ratkaisut tulee perustella. (Kananen 2014, 153.) Aineiston keräämiseen ja tuottamiseen liittyvät seikat tulisi selittää mahdollisimman selkeästi ja rehellisesti (Hirsjärvi ym. 2013, 232). Arvioitavuus on pyritty varmistamaan kaikissa tutkimuksen vaiheissa kattavalla ja selkeällä dokumentoinnilla.

Tulkinnan ristiriidattomuus eli sisäinen validiteetti on myös eräs luotettavuutta lisäävä tekijä. Etenkin laadullisessa tutkimuksessa tulkintojen teko voi olla monen tekijän summa. Tutkimuksen aineisto yleensä koostuu monista eri lähteistä, joissa tulkinnat saattavat vaihdella ja lisäksi tulkinnallisia eroja voi ilmetä varsinkin silloin, kun aineisto on kerätty teemahaastattelulla. Tulkinnan ristiriidattomuuden osalta luotettavuus paranee mikäli toinen tutkija päätyy samaan johtopäätökseen kuin alkuperäisessä tutkimuksessa. (Kananen 2014, 153.) Tulkinnan ristiriidattomuutta on vaikea arvioida tutkimuksemme osalta. Vaikkakin tulkinnoille on haettu tukea teoriasta ja tutkimuksen myötä saadusta aineistosta, ei tulkinnan ristiriidattomuutta välttämättä ole voitu taata, koska myös teoriasta ja aineistosta ilmeni vaihtelevia tulkintoja. Arviointi tämän osalta on myös vaikeaa siitä syystä, ettei aihetta ole juurikaan aikaisemmin tutkittu. Mahdollisella jatkotutkimuksella tutkimuksen sisäistä validiteettia olisi mahdollista kuitenkin lisätä.

Myös saturaatio lisää laadullisen tutkimuksen luotettavuutta. Saturaatio eli kylläntyminen tarkoittaa eri lähteistä saatujen tutkimustulosten toistumista. Saturaatiota ei saavuteta vain yhden havaintoyksikön perusteella vaan sen saavuttamiseen tarvitaan uusien havaintoyksikköjen tutkimista niin kauan kunnes ei saavuteta enää mitään uutta tietoa tutkimukseen. Kylläntymispiste on saavutettu vastausten alkaessa toistaa itseään. (Kananen 2014, 153-154.) Tämän tutkimuksen osalta kylläntymispistettä ei kyetty saavuttamaan, koska tutkimusjoukko ja tutkimusympäristö oli rajattu tiettyyn ryhmään ja tiettyyn päiväkotiin. Vaikkakin tutkimukseen osallistuneiden yksittäisten henkilöiden välillä oli jo nähtävissä tulosten toistumista, vaatii kylläntymisen saavuttamisen tutkimuksen laajentaamista useampiin havaintoyksiköihin.

7.4 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimusentekoon liittyy useita eettisiä kysymyksiä, jotka on otettava huomioon tutkimusta tehtäessä. Eettisesti hyvän tutkimuksen perusedellytys on, että tutkimuksen teossa on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä. (Hirsjärvi ym. 2013, 23-25.) Hyvän tieteellinen käytäntö ja eettiset kysymykset on huomioitu kaikissa tutkimuksen vaiheissa.

Hyvä tieteellinen käytäntö liittyy vahvasti tutkimuksen uskottavuuteen; hyvää tieteellistä käytäntöä noudattamalla tutkimus on myös uskottava. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu muun muassa yleisten toimintapojen kuten rehellisyyden, huolellisuuden ja tarkkuuden noudattaminen kaikissa tutkimuksen vaiheissa. Myös avoimuus tutkimuksen tuloksia julkaistaessa on tärkeää. Hyvän tieteellisen käytännön mukaista on myös kunnioittaa muita tutkijoita ja antaa arvoa heidän työlleen ja tutkimuksilleen. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 132-133.) Näiltä osin hyvä tieteellinen käytäntö on toteutunut tutkimuksessamme. Tutkimuksen raportoinnissa on oltu rehellisiä ja tutkimuksen aineistoa on käsitelty ja analysoitu tarkasti ja huolellisesti. Tulokset on myös esitetty rehellisesti ja avoimesti mitään salaamatta. Tulosten esittelyssä, niiden pohdinnassa ja tulkintoja tehdessä on haettu vahvistusta päätelmille teoriasta ja aiemmista tutkimuksista ja näin on annettua painoarvoa myös toisten tutkijoiden näkemyksille ja tutkimuksille.

Tutkimuksen aiheen valinta on jo yksi eettinen ratkaisu ja lähtökohtana tutkimuksen teossa tuleekin olla ihmisarvon kunnioittaminen. (Hirsjärvi ym. 2013, 23-25.) Eskolan ja Suorannan (2008, 56) mukaan tutkimuksesta ei saa koitua vahinkoa tutkittaville, eikä tutkittavia saa loukata missään tutkimuksen vaiheessa. Tutkimukseen osallistuvia henkilöitä ja heidän näkemyksiään kunnioitettiin kaikissa tutkimuksen vaiheissa ja tutkimus toteutettiin hyvän eettisen käytännön mukaisesti aiheuttamatta kenellekään vahinkoa tai ketään loukkaamatta.

Tutkimusjoukolle annettiin saatekirje (Liite 1), jossa tutkimuksen tarkoitus ja toteutus oli selostettu tarkoin. Tutkimukseen osallistuville lapsille ja vanhemmille tarjottiin myös mahdollisuus kieltäytyä vapaasti tutkimukseen osallistumisesta missä tahansa tutkimuksen vaiheessa. Tutkittaville tuleekin hyvien eettisten käytäntöjen mukaisesti antaa riittävä selostus tutkimuksen luonteesta sekä korostaa vastaamisen vapaaehtoisuutta. (Eskola & Suoranta 2008, 56.)

Tietojen käsittelyssä ja niiden julkistamisessa tulee varmistaa luottamuksellisuus ja anonymiteetti. Tutkijan on käsiteltävä tietoa luottamuksellisesti sekä varmistettava, ettei tutkittavien henkilöllisyys paljastu missään tutkimuksen vaiheessa. (Eskola & Suoranta 2008, 56-57.) Kaikkea tutkimukseen liittyvää materiaalia ja aineistoa käsiteltiin luottamuksellisesti ja tutkimuksen ajan kerättyä materiaalia säilytettiin asiaan kuuluvalla tavalla. Materiaali tullaan myös tuhoamaan asianmukaisesti tutkimuksen valmistuttua. Myös anonymiteetti suojattiin kaikissa tutkimuksen vaiheissa. Tulosten esittämisen yhteydessä on varmistettu, ettei kukaan tutkimukseen osallistuneista ole tunnistettavissa.

Myös epärehellisyyttä tulee välttää kaikissa tutkimuksen vaiheissa. Tutkija ei voi plagioida toisten tekstiä tai omia aiempia tutkimuksiaan. Tutkimuksen tuloksia ei voi yleistää kritiikittömästi, eikä tuloksia voi sepittää tai kaunistella. Tutkimuksen raportti ei voi olla harhaanjo-

tava tai puutteellinen. (Hirsjärvi ym. 2013, 25–27.) Kaikkea epärehellisyyteen viittaavaa toimintaa vältettiin tutkimuksen teossa ja tutkimuksen tuloksia pyrittiin kuvaamaan mahdollisimman rehellisesti välttäen tulosten yleistämistä.

7.5 Jatkotutkimusehdotukset

Hyvää lastentarhanopettajuutta ei oltu juurikaan tutkittu ja myös tämä tutkimus on vasta pintaraapaisu aiheeseen. Hyvää lastentarhanopettajuutta on syytä tutkia jatkossakin, koska aihe on yhteiskunnallisesti merkittävä ja päivähoitoon panostamisella on kauaskantoisia vaikutuksia kasvun ja hyvinvoinnin kannalta. Aihe on myös erityisen ajankohtainen uuden varhaiskasvatuslain ollessa tekeillä. Lakiuudistuksen myötä varsinkin lastentarhanopettajan koulutustausta on puhuttanut tarjoten näin otollisen tilaisuuden jatkotutkimukselle. Tutkimuksemme perusteella lastentarhanopettajan koulutustaustaa olisi syytä tutkia siitä näkökulmasta miten koulutus vaikuttaa työn käytännön sisältöihin. Koulutustaustaa tarkastellessa olisi syytä huomioida myös yksilökohtaiset erot ja niiden vaikutukset työn tekemiseen.

Tutkimuksen myötä myös ilmeni ettei lastentarhanopettajan vanhemmuuden ja työuran pituuden merkitystä työlle ole juurikaan tutkittu ja etenkin niiden osalta tutkimustietoa olisi aiheellista lisätä. Tutkimusta olisi syytä kohdistaa myös siihen millainen on leikin merkitys lastentarhanopettajan työssä.

Toteutetun tutkimuksen perusteella tutkimusta hyvästä lastentarhanopettajuudesta olisi mielekästä jatkaa siten, että tutkimuksen tutkimusjoukko sekä tutkimusympäristö olisivat laajempia mahdollistaen näin tulosten vertailun. Vertailua voisi tehdä niin päiväkotien, päivähoitoaluiden kuin kaupunkienkin välillä. Näin olisi mahdollista saada monipuolisempaa tietoa laajemmassa mittakaavassa varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseen.

Lähteet

Akselinmäki, I. 2014. Opinnäytetyötapaaminen 2.10.2014. Suullinen tiedoksianto.

Asetus lasten päivähoidosta. 2015. 6 § (21.8.1992/806). Julkaisu oikeusministeriön Finlex-palvelussa, osiossa Ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 02.03.2015.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>

Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8.painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hellström, M. 2010. Sata sanaa kasvatuksesta. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Helsingin kaupungin sosiaalivirasto. 2007. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma. Viitattu 07.03.2015.

http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/ee9c4b41-bd4b-4e97-bfe6-b1386a306067/Hki_varhaiskasvatussuunnitelma.pdf?MOD=AJPERES

Helsingin kaupunki. 2015. Pohjoinen varhaiskasvatusalue. Viitattu 07.03.2015.

<http://www.hel.fi/www/Helsinki/fi/paivahoito-ja-koulutus/paivahoito/paivakotihoito/varhaiskasvatusalueet/pohjoinen>

Helsingin sanomat. 2015. Miespuolinen lastentarhanopettaja on yhä harvinaisuus. Viitattu 1.3.2015.

<http://www.hs.fi/tyoelama/a1423199664945>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2010. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistokustannus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. 15.-17.painos. Helsinki: Tammi.

Hujala, E., Puroila, A., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. 1. Painos. Edufin.

Jokinen, V. 2012. Lastentarhanopettajan pedagoginen vastuu lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien käsittämänä. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Varhaiskasvatuksen maisterikoulutus. Kasvatustieteiden yksikkö. Viitattu 07.03.2015.

<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/83648/gradu05970.pdf?sequence=1>

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. 1. painos. Helsinki: Kirjapaja.

Kananen, J. 2008. Kvali: Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karling, M., Ojanen, T., Siven, T., Vihunen, R. & Vilen, M. 2009. Lapsen aika. 12.uudistettu painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.

Kelpoisuuslaki. 2015. L 29.4.2005/272. Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Julkaisu oikeusministeriön Finlex-palvelussa, osiossa Ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 02.03.2015.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050272>

Kielikone. 2013. MOT kielitoimiston sanakirja. Viitattu 07.03.2015.

<http://mot.kielikone.fi.nelli.laurea.fi/mot/laurea/netmot.exe?motportal=80>

Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: Ps-Kustannus.

Laasonen, L. & Mikkonen, C. 2012. Sosionomi lastentarhanopettajan kehittyvä ammatti-identiteetti - Narratiivinen analyysi kolmen sosionomin ammatti-identiteetistä. Opinnäytetyö. Laurea ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Viitattu 07.03.2015.

http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/43580/Sosionomi-lastentarhanopettajan_kehittyva_ammatti-identiteetti.pdf?sequence=1

Lastentarhanopettajaliitto. 2015. Ammatilliset asiat. Viitattu 07.03.2015.

<http://www.lastentarha.fi/cs/Itol/Ammatilliset%20asiat>

Linnaluoma, E. 2011. "Pedagoginen vastuu kulkee koko päiväkotipäivän mukana toiminnassani, joka hetkellä" - Lastentarhanopettajan rooli kasvatusyhteisössä sekä heidän pedagoginen vastuunsa. Opinnäytetyö. Metropolia ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Viitattu 07.03.2015.
<http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/28987/opinnaytetyo.pdf?sequence=1>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2015. 6-7-vuotias. Viitattu 01.03.2015.
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/6_7-vuotias/

Mäkitalo, A., Ojala, M., Venninen, T. & Vilpas, B. 2009. Löytöretkellä omaan työhön - Kehittämistä ja tutkimista päiväkodin arjessa. Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus SOC-CAn ja Heikki Waris -instituutin julkaisusarja nro 22. Yliopistopaino.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2014. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. Tausta-aineisto varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän tueksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:12. Viitattu 03.03.2015.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr12.pdf?lang=fi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2015a. Päivähoito. Viitattu 03.03.2015.
<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/varhaiskasvatus/?lang=fi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2015b. Varhaiskasvatuslaki. Viitattu 03.03.2015
http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/vireilla_koulutus/varhaiskasvatus/index.html

Oulasmaa, M & Riihonen, R. (toim.) 2013. Ammattikasvattajien kielletyt tunteet. Helsinki: Väestöliitto.

Päiväkoti Perhosen varhaiskasvatussuunnitelma. 2007. Viitattu 07.03.2015.
<http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/b212b647-c948-4523-b0f1-5dc2a05e0c55/Pk+Perhosen+vasu2007.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=b212b647-c948-4523-b0f1-5dc2a05e0c55>

Roos, P. 2015. Lasten kerrontaa päiväkotiarjesta. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden yksikkö. Viitattu 03.03.2015.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/96477/978-951-44-9691-2.pdf?sequence=1>

Socca - Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus. 2015. Kehittäminen. Varhaiskasvatus VKK-Metro. Aiempaa kehittämistä. Viitattu 07.03.2015.

Sosiaalivirasto. 2009. Tehtäväkuvaus. Lastentarhanopettaja.

Tahkokallio, L. 2014. Lastentarhanopettajan ammatillinen kehittyminen havainnointiin perustuvan reflektion avulla. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. Käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Viitattu 07.03.2015.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/42873/lastenta.pdf?sequence=1>

Talentia. 2005. Sosiaalialan koulutukset ja kelpoisuudet. Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry:n julkaisu. Viitattu 07.03.2015.

<http://www.talentia.fi/files/64/Kelpoisuusesite.pdf>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2015. Kasvunkumppanit. Varhaiskasvatus. Viitattu 07.03.2015.

http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/varhaiskasvatuspalvelut

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 11.painos. Helsinki: Tammi.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Stakes - Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Toinen tarkistettu painos. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy. Viitattu 02.03.2015.

<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>

Varhaiskasvatusvirasto. 2015. Päiväkoti Perhonen. Viitattu 07.03.2015.

http://www.hel.fi/hki/Vaka/fi/P_iv_kotihoito/P_iv_koti+Perhonen/toiminta

Vesterinen, M., Kauppinen, U. & Lankoski, M. 2014. Sosiaali- ja terveysalan tulevaisuuden ennakointi - Varhaiskasvatuksen tulevaisuuden ennakointi. Lastentarhanopettakoulutuksen ja sosionomikoulutuksen (amk) - koulutuksen saaneiden osaamisprofiili. Viitattu 08.03.2015.

http://www.oph.fi/download/133556_SOTE-ENNAKOINTI_loppuraportti.pdf

Vilen, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Siven, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2006. Lapsuus erityinen elämänvaihe. 1. Painos. Helsinki: WSOY oppimateriaalit.

Yle. 2013. Kannattaako koulutus? Näin työntekijä pärjää maisterille. Viitattu 04.03.2015.
http://yle.fi/uutiset/kannattaako_koulutus_nain_tyontekija_parjaa_maisterille/6696442

Ylitapio-Mäntylä, O. 2012. Kasvatuksen sukupuolistavia käytäntöjä päiväkodissa. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. 2. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Liitteet

Liite 1 Saatekirje vanhemmille	59
Liite 2 Vanhemman kirjallinen suostumus lapsen haastatteluun.....	60
Liite 3 Kyselylomake vanhemmille	61
Liite 4 Lapsen teemahaastattelu	66
Liite 5 Teemoittelu esimerkki	67

Liite 1 Saatekirje vanhemmille

Hei päiväkotiperhosen esiopetusryhmän lasten vanhemmat!

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Laurea-ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötämme aiheesta *Millainen on hyvä lastentarhanopettaja päiväkodin vanhempien ja lasten näkökulmasta?* Opinnäytetyömme on osa VKK-Metron varhaiskasvatuksen kehittämissyksikkö-hanketta, jonka tavoitteena on kehittää varhaiskasvatuksen arviointia ja dokumentointia sekä lisätä varhaiskasvatuksen tutkimustietoa.

Pyydämme teitä ystävällisesti osallistumaan tutkimukseen vastaamalla tämän saatekirjeen mukana tulevaan kyselylomakkeeseen ja palauttamalla kyselylomakkeen 30.1.2015 mennessä päiväkotiperhosen eteisessä olevaan palautuslaatikkoon. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista, mutta erittäin toivottavaa.

Tutkimussuunnitelmamme on nähtävillä päiväkotiperhosen eteisessä palautuslaatikon läheisyydessä. Haastattelemme tutkimustamme varten päiväkotiperhosen esiopetusryhmän lasten vanhempia kyselylomakkeen muodossa ja päiväkotiperhosen esiopetusryhmän lapsia suullisesti yksilöllisinä teemahaastatteluina. Kaikki haastattelut ja kyselyt tuleaan tekemään anonyymisti huomioiden hyvät ja eettiset tutkimuskäytännöt. Tutkimuksen aineistoa säilytetään tutkimuksen ajan ja aineisto tuleaan tuhoamaan asiaankuuluvalla tavalla tutkimuksen valmistuttua. Valmis tutkimus tuleaan julkaisemaan keväällä 2015. Tutkimus annetaan Helsingin varhaiskasvatusviraston ja päiväkotiperhosen käyttöön, sekä julkistetaan Theseus-tietokannassa. Tutkimukseen osallistuneita perheitä tuleaan informoimaan myöhemmin mahdollisuudesta tustua valmiiseen tutkimukseen ja sen tuloksiin.

Annamme mielellämme lisätietoa tutkimukseemme liittyen sähköpostitse:
anu.kuhmonen@laurea.fi ja kenna.anttila@laurea.fi

Ystävällisin terveisin,
Anu Kuhmonen ja Kenna Anttila

Liite 2 Vanhemman kirjallinen suostumus lapsen haastatteluun

Hei päiväkotiperhosen esiopetusryhmän lasten vanhemmat!

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Laurea-ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötämme aiheesta *Millainen on hyvä lastentarhanopettaja päiväkodin vanhempien ja lasten näkökulmasta?* Pyydämme teiltä lupaa saada haastatella lastanne tutkimustamme varten. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Haastattelemme tutkimustamme varten päiväkotiperhosen esiopetusryhmän lapsia anonymisti yksilöllisinä teemahaastatteluina. Haastattelut tullaan toteuttamaan päiväkodilla 22.-30.1.2015 välisenä aikana. Haastattelut nauhoitetaan ja litteroidaan aineiston analysointia varten, tämän jälkeen nauhoitteet tullaan tuhoamaan asiaankuuluvalla tavalla.

Ystävällisin terveisin,
Kenna Anttila ja Anu Kuhmonen

Leikkaa katkoviivaa pitkin ja palauta tämä osa täytettynä päiväkotiin 21.1.2015 mennessä.

Lapseni _____

Saa osallistua haastatteluun ☐

Ei saa osallistua haastatteluun ☐

Päivämäärä ja vanhemman allekirjoitus

Liite 3 Kyselylomake vanhemmille

MILLAINEN ON HYVÄ LASTENTARHANOPETTAJA VANHEMPIEN
NÄKÖKULMASTA?

Vanhemman esitiedot:

Sukupuoli: nainen ☐ mies ☐ vanhemmat vastaavat yhdessä ☐

Ikä _____ vuotta

Vastaajan lasten määrä päiväkoti Perhosessa _____

Lapsen päiväkotiryhmä: Kultasiivet ☐ Apollot ☐ Kiitäjät ☐

Lapsen ikä _____ vuotta

Lapsi on ollut päiväkoti Perhosessa hoidossa _____ kuukautta

1. Mitä sinun mielestäsi tarkoittaa *hyvä*? _____

2. Millainen mielestäsi on hyvä lastentarhanopettaja? _____

3. Millaista mielestäsi on hyvän lastentarhanopettajan toiminta? _____

4. Kuvaile adjektiivein hyvää lastentarhanopettajaa? _____

5. Kuvaile adjektiivein huonoa lastentarhanopettajaa? _____

6. Oletko tietoinen lastentarhanopettajilta vaadittavasta koulutustaustasta (opistoasteinen lastentarhanopettaja, kasvatustieteen kandidaatti/maisteri tai sosionomi AMK)? Mitä ajatuksia tieto sinussa herättää? _____

7. Onko mielestäsi lastentarhanopettajan koulutustaustalla merkitystä? Millainen merkitys? _____

8. Oletko tietoinen lapsesi lastentarhanopettajan koulutustaustasta? Mitä ajatuksia tieto sinussa herättää? _____

9. Vaikuttaako lastentarhanopettajan työuran pituus mielestäsi hyvään lastentarhanopettajuuteen? Millä tavalla tämä vaikuttaa? _____

10. Vaikuttaako lastentarhanopettajan sukupuoli mielestäsi hyvään lastentarhanopettajuuteen? Millä tavalla tämä vaikuttaa? _____

11. Vaikuttaako mielestäsi hyvään lastentarhanopettajuuteen se, onko lastentarhanopettajalla omia lapsia? Millä tavalla tämä vaikuttaa? _____

12. Millaisten kriteerien perusteella valitsisit omalle lapsellesi lastentarhanopettajan? Miksi valitsisit juuri nämä kriteerit? _____

13. Millainen olisi unelmiesi lastentarhanopettaja? _____

14. Mitä pidät hyvänä Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajissa? _____

15. Missä mielestäsi olisi kehitettävää Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajissa? _____

16. Kuinka tyytyväinen olet lapsesi lastentarhanopettajiin asteikolla 1-10?

(1- en ole lainkaan tyytyväinen ja 10- olen erittäin tyytyväinen) Perustele vastauksesi.

17. Millaista palautetta haluat antaa tästä kyselylomakkeesta? _____

18. Entä millaista palautetta haluat antaa tutkimuksemme aiheesta? _____

Kiitos vastauksistasi!

Palautathan tämän kyselylomakkeen päiväkotiki Perhosen eteisessä olevaan palautuslaatikkoon
30.1.2015 mennessä.

Liite 4 Lapsen teemahaastattelu

MILLAINEN ON HYVÄ LASTENTARHANOPETTAJA PÄIVÄKODIN LASTEN NÄKÖKULMASTA?

Haastattelun ajankohta: _____

Lapsen esitiedot: Sukupuoli ja ikä: _____

Teema 1 Hyvän määrittely

Mahdollisia apukysymyksiä:

- Mitä sinun mielestäsi tarkoittaa hyvä?

Teema 2 Lastentarhanopettaja

Mahdollisia apukysymyksiä:

- Mikä on lastentarhanopettaja?

Teema 3 Hyvä lastentarhanopettaja

Mahdollisia apukysymyksiä:

- Millainen on hyvä lastentarhanopettaja?
- Mistä asioista tykkäät lastentarhanopettajassa?
- Miten hyvä lastentarhanopettaja toimii?
- Kuinka kauan täytyy olla töissä päiväkodissa ollakseen hyvä lastentarhanopettaja?
- Onko hyvä lastentarhanopettaja mies, nainen vai kumpi tahansa?
- Pitääkö hyvällä lastentarhanopettajalla olla omia lapsia?
- Millainen unelmiesi lastentarhanopettaja olisi?

Teema 4 Huono lastentarhanopettaja

Mahdollisia apukysymyksiä:

- Millainen on huono lastentarhanopettaja?
- Mistä asioista et tykkää lastentarhanopettajassa?

Teema 5 Päiväkoti Perhosen lastentarhanopettajat

Mahdollisia apukysymyksiä:

- Mikä on hyvää päiväkotia Perhosen lastentarhanopettajissa?
- Mikä ei ole hyvää päiväkotia Perhosen lastentarhanopettajissa?
- Numeroilla 1-10, mitä mieltä olet omista lastentarhanopettajistasi? (numerot kuvina)

Teema 6 Palaute haastattelusta ja tutkimuksen aiheesta

Mahdollisia apukysymyksiä:

- Mitä pidit tästä haastattelusta?
- Mitä mieltä olet siitä, että tutkimme millainen on hyvä lastentarhanopettaja?

Haastattelun kesto: _____

Liite 5 Teemoittelu esimerkki

Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alateema	Pääteema
"--avustaa--" "No se auttaa." "No se auttaa jos mä en osaa jotain auki tai jos mun sormi jää väliin." "No semmonen ku- ka auttaa sem- mosissa asioissa mitä lapset ei osaa." "--ne auttaa mua vaikeissa asioissa."	Auttaa lapsia	Lastentarhanopettajan toiminta	Hyvä lastentarhanopet- taja
"Ne opettaa." "--sit se opettaa hyvin." "Semmonen joka opettaa hyvin." "No että ne opet- taan."	Opettaa lapsia		
"Hoitaa hyvin lap- sia." "--no ku ne hoitaa lapsia." "--hoitais hyvin lap- sia." "Semmonen joka hoitaa kivasti."	Hoitaa lapsia		
		Lastentarhanopettajan ominaisuudet	
		Lastentarhanopettajan sukupuoli	
		Lastentarhanopettajan työuran pituus	
		Lastentarhanopettajan vanhemmuuden merki- tys	